

EESTI PÄEVA- LEHT

ESTNISKI DAGBLADET

Kolmapäeval, 23. juulil 1975
Nr. 55 (4045)

17. aastakäik

Ikestusjuubelile sõitjad jäid äkki ILMA LAEVATA

Need, kes olid tellinud endale Bore Lines kaudu laevakohad ja reisi Tallinnas Eesti N. Liiduga liitmise aastapäeva tähistamiseks korraldatavale laulupeole, jäid viimsel hetkel ilma laevata, kuna vene reisijatelaev "Mihhail Kalinin", milline kurseerib Stockholm-Tallinn turismiliinil koostöös Bore laevafirmaga, lõpetas sõidud masinaavarii tõttu.

Nõnda pidi 150 laulupeole sõitjat Rootsis koju jääma. 200 puhkusreisijat Leningradis tabas samasugune saatust, kuna "Mihhail Kalinin" pidi Tallinnast jätkama reisi Leningradis.

Tallinna sõitjate hulgas oli 40-liikmeline rootsi koor Vär-

namost, samuti hulk Rootsis elunevaid eesti põgenikke.

Bore Lines pakkus piletite eest raha tagasi või võimalust kasutada selle asemel mõnda teist reisi käesoleval suvel, kui vene laev on parandatud. Bore-Lines'il ei olnud võimalik kuidagiviisi asendada "Mihhail Kalininit".

Moskva rahamaks 30 prots.

MOSKVA - Kreml avaldas nüüd uue seaduse välismaalt saadetavate välisvaluutas sissemakstud summade maksustamiseks, mis kehtestub 1. jaanuarist 1976. Summadest võetakse maksuks 30 protsenti.

Maksustamise juures on tehtud ka mõned erandid. Nimelt ei võetavat 30-protsendilist maksu välismaadest saadavalt alimentide summadelt, kirjanikele makstavalt honoraridelt, kahjutasu summadelt, välismaades müüitud varadest saadud summadelt ja summadelt, mis kaasa toovad repatrieeritud.

Uus seadus on ilmselt sunnitud isikute vastu, kes N. Venes põlu alla sattununa on majanduslikult raskes olukorras ja keda toetatakse välismaadest.

Praegu ei ole veel selge, kas N. Liidu valitsus võtab välismaalt N. Liidu kodanikele saadetud rahasummadelt 30 prots. või 60 protsenti maksu, kuna varem kehtinud korralduste kohaselt võtsid vene pangad välismaalt saadetud summadelt 30 protsenti asjaajamise kuludeks. Kui sellele lisandub veel 30-protsendiline maks, siis maksustatakse välismaalt saabunud summasid 60-protsendilise liisamaksuga.

Gotlandlaste Suvepäevalt

VISBY (EPL) - Kord aastas tavatsevad Gotlandi eestlased kokku tulla suvepäevale oma kirikuõpetaja Elmar Tõldsepa kiriklasse.

Käesoleval aastal toimus see Fardhemi kirikus ja kiriklas, kus vastuvõtjaks oli praost Tõldsepp, kes Fardhemi peaõpetaja ameti kõrval

on ka Gotlandi eesti koguduse õpetajaks.

Suvepäeva esimeseks osaks oligi jumalateenistus armalauga, millele järgnes koos-

viibimine kirikla pargis.

Gotlandlasi ja nende külalisi näeme ülaloleval pildil Fardhemi kiriku ukse ees kogunevaid. (EPL-foto LEPPER)

Kanada TV tegi EESTLASTEST riiakad joomarid

TORONTO (VE) - Eestlaste Kesknõukogu Kanadas juhatus otsustas möödunud nädalal peetud koosolekul esitada CBC'ile (Canadian Broadcasting Corporation) protesti CBC televisiooni-saates "On the Evidence" esitatud näidendi kohta, kus eestlasi kujutati väga halvasti valguses. Näidendis, mis kujutas kohtu-protsessi isa üle, kes jooanud olekus tappis oma poja, missugust peaosas mängis eesti näitleja Rudolf Lipp, iseloomustati eestlasi üldiselt joodikuina ja riikakaina ning kaebalusest kõneledes räägiti temast kui eestlasest. Näidend jättis seda vaadanud eestlastele väga halva mulje ja näidendi vastu on EKN-ile tulnud teravaid protestiavalduusi.

EKN oma protestikirjas CBC'le toob esile eestlaste pahameele esitatud näidendi suhtes ja rõhutab, et eestlaste kui rahvuse sissetoornine näidendisse on vastuolus Ontario Inimõiguste Koodeksiga. Eestlaste kohta antud iseloomustus on eestlastele halvustav ja diskrimineeriv, mispärast EKN protesteerib ja nõustab hukka näidendi sel

kujul esitamise.

Samasugune protestikiri saadeti ka Ontario Inimõiguste Komisjoni esimehele prof. T. B. Symonsile. Protestis rõhutati, et eestlaste üldiselt halvustavalt iseloomustamine on vastuolus Inimõiguste Koodeksiga ja palutakse Inimõiguste Komisjoni hukkamõistvat seisukohta esitatud CBC näidendi kohta.

Põrandaalune raport: Kreml tugevdamas TERRORIT vähemuste vastu

Viimasel ajal on N. Liidus muutunud mittevene rahvusest poliitiliste vangide kohtlemine rangemaks, kirjutab sündikalistide ajaleht "Arbetaren" ühes Londonist tulnud raportis. Põhjuseks arvatakse olevat Kremlis kasvav kartus, et mittevene rahvused muutuvad rahutuks. Vangide ohukorra halvendamine peab olema hoiatuseks rahvusgruppide aktiivsele osale, et nad ei riskiks samasse ohukorda sattumisega väljaastumistega ja kriitikaga vene režiimi vastu. Moskvast liigub põranda all dokument, mis režiimi vähemustevastaseid samme üksikasjaliselt kirjeldab, ja see on nüüd salaja toodud ka läände.

Dokument avaldati Washingtonis juuli alguses samasugusel juulil Solzhenitsõni ja endised Nõukogude orjalaagrite vangid alustasid kampaniaat inimlikumate olude loomiseks nendes vangilaagrites. Eriti on kirjeldatud

olukordi koonduslaagris nr. 36, mis asub Lõuna Uraalides ja kus peamiselt kinni peetakse mittevene rahvusest poliitvange. Enamus neist on nõudnud oma rahvuste tunnustamist ja vabadusi. KGB on aga neid vange klassifit-

seerinud "kriminaalsetena" ja neid koheldakse kui kardetavaid roimareid.

Laager nr. 36 elanikel õnnestus välja smugeldada kirjeldust oma olukorrast, mille olid koostanud kaks ukraina

Järg lk. 2

EPL

JULGEOLEK?

Kolmapäeval, 23. juulil 1975

Tähelepanndava kärsitu kiirus- tamisega õnnestus Krennili läbi suruda Genfis Euroopa julgeolekukonverentsi lõppfaasi kokkukutsumist Helsingisse n.n. "tippkonverentsi" vormis. Venelaste kiirusamine juba ise näitas, et suurim huvi oli nende poole – seal tahetakse lõigata vahelpeale "detente" vilja, ennekui lääneriikides ja USA-s usk selle sobimuspoliitlikasse kaob (margid selleks on olemas ja avalduvad isegi USA liberaalses pressis, milline seni toetas täielikult seda poliitikat) ja enne kui kommunismiliku Hiina ning isetatud rahvaste esindajate hoiatused mõju avaldavad.

Siin on eriti huvitav just uue võimsa hoiataja tekkimine. Pekingi näol, kus peaks ju asuma parim ekspertis ideoloogilise naabri tegelike kavatsuste suhtes. Hinnalased soovivad tugevdada NATO-t ja Euroopa ühisturgu ja mitte lasta endid "alt vedada" Moskva peibutustoni- dest. Näit. Baltimere olukorra kohta ütlevad hinnalased, et N. Liit kõigi "rahumere" juttude taga on sellesse merre kogunud 400 sõjalaeva, et seda merd (ja ka väikesi naabreid) valitsema hakata, eeskujul on Baltimere idarannikult, kus Balti riigid anastati, tuntu.

Euroopa läänelised riikides üteldakse, et "hinnalased on alustanud propagandaoefensiiviga N. Liidu vastu", mis on ju ka süsilesti õige, lääne massimeediumid lähevad aga ettevaatlikult mööda selle ofensiivi faktidele toetuvast süsist, mis peaks Euroopa lääneliste riikidele tõsiselt peavalu tekitama.

Julgeolekukonverents on küll ukse ees, kuid vähemalt siiani ei ole N. Liit teinud mingeid zhests, mis viitaksid julgeoleku parameetrite lääneriikidele osas. Vastupidiselt on kiire reaktivamine jatkunud, nõukogude ajakirjandus ühistab süsteemaatilist eel- nioise sõja veterane, kallise ja püüvalvejõudusid, nii nagu valit- seks mõni tõsisem õhtu kommu- nistliku ja hambuni relvastatud riigi piire. Sellepärast on põhjust küsimust seada, kas sõna "julgeoleku" paigutamine konve- nentsi nimesse ja propagandas ei ole sama petlik nagu pidev sõna "rahu" korrumine N. Liidu juba Stalini agressioonidest peale.

Ka suurejooneline maailma- ruumi "koostöö" USA ja N. Liidu astro- ja kosmonautide vahel on määratud võltsi muljet jätma, et maailma probleemid on lähen-

datud, kus kaks suurriiki nii sõb- ralikult taevaalotuses kohtavad. Maailma massid vaatavad ja mulje peab suurendama nii lää- nes kui idas rahustavalt ja julgeolekutunnet suurendavalt.

N. Liit, kes on keeldunud Teise maailmasõja lõpetamiseks ra- hukonverentsi kokkukutsumi- sest, on taktikaliselt ilmunud pa- ljuolede konverentsidele, mis ve- ninivad lõpmatuks ja kuhugi ei vii, või siis "lähenevad" lääne- poolsetes uutse järeleandmistes. N. Liidul on osus olla kategoori- line ja ofensiivne, tekitada karde- tavana näivaid pingesid ja see taktika on osutunud alati mõju- saks rahurumastavate demok- raatiade vastu konverentsilaua taga. Ka julgeolekukonverentsi kiire lõppkonverentsi toimetu- line on selle taktika tulemusi.

On huvitav, kui võrd vähe on lääne massimeediumis tähele- panu omistatud sellele punktile, mis kahtlemata on N. Liidule kõige olulisem: praegustest Euroopa piiride "status quo" tun- nustamine, s.t. vägivaldselt ja õhupoolsete muudatuste heaks kiitmine. See puudutab ka kuni Teise maailmasõja alguseni ise- seisvaid Balti riike.

N. Liidul on sisepoliitliselt va- jalik demonstreerida nii nende kui ka teiste ikestatud riikide rahvastele, et nendel ei ole lää- nese absoluutselt mingit mõist- mist ja abi loota, kuna ju kõige kõrgema demokraatiade tipud tulevad Helsingisse oma heak- siitu andma kehtivatele piiride- le, olgu need siis nii vägivaldselt kui tahes või, nagu Eesti, Läti ja Leedu juhtumil. Otsi Stalini-Hit- leri salajase maadejagamise tu- lemus.

Senistel informatsioonidel ei ole N. Liit teinud mingeid tõelisi ja julgeolekut tegelikult kindus- tavaid järeleandmisi. Nendeki on näilised, Olgu see siis lubadus avardada kultuurilisi ja inimlik- ke kontakte, mis kuidagiviisi ei ava piire ega isegi läänes nii normaalselt informatsiooniaha- tust.

Seevastu on lääne järeleand- mised piiride küsimuses, kuigi mähitud ettevaatlikku sõnastu- ses, N. Liidule otseste praktilise väärtusega, nagu seda on juba näidanud mõningate lääneliste riikide käitumine, m.h. Balti riik- ide anastamisele de jure tunn- stuse andmise näol.

Petlik oleks seepärast uskuda, et julgeolekukonverents tooks julgeolekut. Küll aga propaga- ndalist võttes Moskvale. Üks USA ajalehti ütles tabavalt, et julge- olekukonverents on nagu mäetipp, mille vallutamisel alies selgub, et seal lehvib punane lipp.

KLA

Orkaan tabas Thirlmere'i

SYDNEY (MK) – Sydney pür- konnast Austraalias käis jaani- peale eel üle tugev orkaan, mille kiirus oli keskmiselt 90 km tunnis. Term viis määdet katuseid ja paiskas Sydney sadamas Jaapani 20.000-tonnise tanklaeva vastu sa- damakaid.

Orkaani keerises oli ka eestlaste Thirlmere asundus, kus torm viis ära kanamajade katuseid ja mur- dis maha puud. Mitmel pool puud langesid elektrijuhetele, mis tekitas pikemaks ajaks voolukat- kestusi.

Arno Vihailem: Kunstnik eesti kirjanduses. Tüübikriitiline vesta. Maarjamaa. 1975. 76 lk.

Arno Vihailem – maalikunst- nik, graafik, tuuletaja ja vestleja on kirja pannud oma veste-esse selle kohta, kuidas eesti kirjandus peegeldab kunstniku. Vestet en- nast on peetud mitmes kohas ja mitmel ajal. Mele napsi esseistikas on see autori terava sule ja huu- morimeele tõttu tähelepanud li- sand, esitatud eht-vihailemilku vilisi.

Raamat algab "kunstnästuse katoloogiga", milles on üles loetud kunstnästuse reeglite järgi kõik need kunstiteosed, millele eesti kirjanduses "loime on saadud". Katoloog hõlmab "loomingu" üle 70 aasta vältel ja sisaldab tosed 39 "kirjandusilukku" kunstnikult (neist on terve rida anonüümilisi). Teosed on 59, neist rõhuv enamuse üllamaale, lisaks plaut graafikat ja skulptuuri. Juba selle "suure ja ennoemalet retrospektiive väl- janäituse" katoloog on lõbus lu- gemine. See algab prof. Matthias Terase (kodu)ilukõs Puujala Mats) "Isa portreega" (mille eest paruniproua von Renfeld pakkus 500 rubla) aastast 1899 ja lõpeb ajaloolise kunstniku Michael Sit- tovi värvilise puuskulptuuriga Pühast Jürist ja lohest, milles kunstnik asetab lohe seinale poisi pööratud tagumiku oma "signa- tuuri" – ohverdiga puuritud sõb- rümmarguse augu...

Lühidas essens mainib autor, et teda on huvitanud kunstnik kui "luulekuju" ja lelab et kunstnike "peegeldus" meie kirjanduses on protsentuaalselt vägagi kõrge. Aga nagu hilisemast selgub, pole Vihailem kaugeleki rahul sellega, kui da neid kunstnikke on ku- jutatud.

Alguks on hea – Vihailem on kätte leidnud unustuse hõlma va- junud Jakob Liivi 1899. a. ilmunud jutustuse, kus kunstniku okealist eluette vaadeldakse kaasatund- misega ja hindamisega. Vääriv laenamist katke nihiasti Liivi kui Vihailema tekstist nende stiililis- te vooruste pärast.

Vihailem: "Muidugi tuli Matsil oma varajases nooruses, nagu kõigil teistelgi sea- ja veistekarjas

Tugevam terror

Alg. lk. 1

kirjaniku ja üks armeenia kirjanik. Kirjas üteldakse, et elu laagris meenutab Stalini perioodi halvimal aegu.

Moskva on ilmselt mures nationalisticke tunnete levimise pärast monoteetide juures, kes ikkavavad vabadust. Seesjures on aasia päritoluga vähemused kiiresti suurene- nud ja esmakordselt on vene- lased jäänud vähemusse oma 250 miljonilises riigis. Kon- fliktid vähemustega on muu- tud aasta-aastalt tõsis- emaiks ja suured noorte grupid eeskätt Armeenias, Ukrainas, Gruusias ja Balti riikides on selgelt rahvusliku hoiakuga ega taha teadagi kommu- nismist. Nende umistuseks on vabanemine Moskva võimu alt.

Nationalismi tähtsaks teenuriks on 39 miljoni elanikuga Ukraina, kus on esinenud veriseid demon- stratsioone venestamise vastu.

Moskva raadio, milline va- rem on püüdnud meerväärus- tada vähemustest läänes N. Liidne omistatud ohtu, süü- distab nüüd "välimaiseid antisovjetlike keskusi ja sionistlike ning maoistlike elemente" selles, et need on käiku lasknud "hiiglasliku ännestuskampaania N. Liidu ühtluse vastu". (A/L).

Kunstnik meie kirjanduses

käitajel, Muru Annisse armuda, mista ka Jakob Liivi jutustuses parasjagu aja- ja kombeohast Armu ja Truudust tuleb, lugejatele nihiasti rõõmiks kui kurvasteks, nagu see ju belletristikas alati asja juurde on kuulnud ja veelgi kuulub".

Jakob Liiv: "Nägude maailmise tegi ta oma suuremaks ülesandeks ja püüdis noorte naesterahvaste nägudele ikka seada hinge ole kuju- tada, mis ta Muru Anni juures ar- vas leidnud olevat ja see andis tema tõdele aluperalise mõtte ja väärise".

Väheem on Vihailem rahui Oskari Lutsu ja August Galliti suita- vate kunstnikega – neis on palju üldist boheemiat ja väga vähe kunstnikku. Tammsaare, Jaseb oma kunstnik Mägari suu läbi kri- tiseerida enam ümbruse tüslik- likku mentaliteeti kui kunsti ole- must üldse. Vallaku kunstnikud al- tavad kaasa mõnusele situatsio- nikoomikale. Mart Raua "Kirves ja kuu" üks peategelast Viirik Po- taarik: "Kahjuks ei suuda autor, vaatamata oma sügavalt läbiela- tud ja kaasatunud depressioonile ja degeneratsioonile, melle mitte Viirikut kunstnikuna usutavaks teha n.ö. puht praktiliselt võttes, "tegeliku töö" juures jääb Raua kunstnik ikkagi ainult "litera- diks" ja ta maailm "literatuuriks".

Kiita saab sellevastu Karl Risti- ki Kristust maaliv kunstnik. Vi- hailem satub valdema Helbe- mäga ühe keskaegse puuskulpu- tuuri mõtte üle. Valev Ühupuun novellis "Pilt" esneb kunstnik X – "see annab oma päevikuvormi ta- hedes tiheduses ühe parimald tea- tava "kunstnikutööbi" kirjelduse meie kirjanduses". Galliti hilise- mate novellide kunstnikud "teg- elevad" peamiselt erootilise alal ... August Mägu Henrik Rahe on "üks "romantiline" kunstniku- töüp". Erni Krusten novellis "Looja maailm" on ehitatud Ants Laikmaana äratuntava kunstniku kirjeldamise "anekdootidele ja selle veelgi anekdootlikumaks tel- nud".

Rahul pole Vihailem ka Arvo Mägi "Paradiisi värvatega", mis ju "peaks oma spetsiifiliselt miljö- töttu olema õige kunstniku- ruuma". Aeg ja koht on teoses määratletama ja peategelane Aad- dam on "rohkem üks shabloon". Küll aga tunnustab Vihailem skulptor Kivirähna "kunstnikuku- juna". Samal aastal (1970) ilmut eesti kirjanduses ka teine Aadama- nimeline kunstnik Egon Ranneti näidandis "Salaküttid". Teos saab Vihailema poolt järelduse: "Nõnda lahendab siis "sotsialistlik realism" neidsinatseid metsaläi-

nud kunsti ja kunstnike probleeme üna lihtsalt ja ladusalt: ikka selt- smeheliku kohtu korras ja asi on korras!"

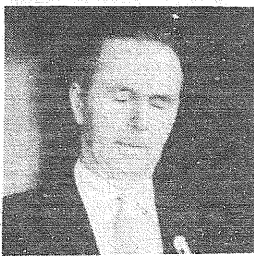
Kunstnikud esinevad perifeerselt ka B. Kangro "Tartu-sarjas". Pi- kemalt peatub oma kunstnikust- karikatüristist venna Oskari "luu- lekuju" juures Pedro Krusten. Enn Vetemaa "Monumendi" Sven Voore paistab enam silma osava intrigeerijana kui oma kunstniku- võimetega – ja esimesena ta kar- jäari teebki. Tõsisemad on kunst- nikud Endel Tennovi jutustuses "Rändlinnud lähevad teele", mil- les nad on "saanud üna usutavad kuued", "lugeja tunneb isegi ot- segu mingit õiget "olukirjelduse hõngu". Ülevaade lõpeb öieti H. Salu romaniseeritud elulooaga Joh. Kõlerist ("Talvepaleest Lubja- saarele"). Sitto on paigutatud rohkem lõppviideteks.

Toose epiloogi asemele on aseta- tud põimik Vihailema enda kun- stinasteliste värsidest, millest võiks listeerida jupi: "Kas maaild sa taevase asaja/võ põrgu või Gus- tav Vasa... on nõudeks, et värvid on õiged ja et maailja te a b mida teeb". Millisest vaatekohast on Vihailem kinni pidanud ka oma väimukas ja kohati üna sügavav sisselõike tegevus esees.

Kirjastus pidanuks asetama teose ette märkuse: Autori kirja- vilis muutmata – või oleks see va- janud tugevat keelelist korrektu- ri. Kahjuks kurbiseb raamat ka trükivigadest...

Ar-gi

H. Michelson tuleb Rootsi

HERBERT MICHELSON

Eesti skautluse "grand old man" ja Eesti Raamatuaasta peakomite esimees Herbert Michelson USA-st asus Euroopa-reisile. Ta külastab esmalt Brüsselit, kuhu tema abikaasa on tööle lähetatud.

Brüsselist saabub ta eesti skau- tide-gaidide maailmalaagrisse Metsakodus, kust ta pärast peats- jätkab reisi Norraasse, kus lelab aset maailma skautluse jamboree ja kus eestlased on esindatud Ameerika mandri eesti skautide- ga.

Augusti keskel võtab H. Michel- son osa IFOFASG (end. skautide- gaidide rahvaste sõpruskond) konverentsist viie päeva kestel Aalborgis jüttimaal, Taanis.

Vahelpeal ja hiljem peatub ta Raamatuaasta ülesandel Inglis- maal, Rootsis ja, võib-olla, ka mu- jal. H. Michelson sõidab USA-see tagasi septembrialgu.

H. Michelsoni "Eesti radadelt" ilmut sügisel

Eesti Skautmasterite USA koonidse väljaandul ilmuv H. Herbert Michelsoni uue raamatu "Eesti radadelt" ilmumine lõkkub paari ku võrra edasi. Viivitust on tingitud töökoormusest ja puhkeegadest.

Raamatu peale soodustatud et- tetellimisi (8 dollarit, kaks raama- tut 15 dollarit) võib veel saata kuni 1. septembrini 1975 aadressil: 630 Long Port Ave., OCEAN GATE, New Jersey 0840. Raamat on sobiv kingitus noortele ja noortesõpra- dele. Kasutage soodustatud ette- tellimise võimalust. Tellimisi võe- takse vastu ka maailmalaagris Metsakodus.

EESTI PÄEVALEHT

Eestiska Dagbladet

Peatoimetaja Juhani Kokia

Vastutav väljaandja

(aust. ütg.)

Arvi Moor

Toimetust ja tallust:

EESTI MAJAS Stockholm:

Wallingatan 22, 1 tr.

Postiaadress: Box 667

101 29 Stockholm 1

Telefon 21 84 46

Toimetaja Eeskiltumax Jüri Aus

Aadr: Eesti Päevaleht, Box 120,

631 02 Eeskiltuma, tel. 016/14772

Teiniskipostigiro nr. 15 67 70-0

Sõnumitearvete postigiro 60 59 00-0

Eesti Päevaleht Põlvas AB,

Stockholm

Teiniskiltumax:

Aasta ... kr. 187:-

Termin (4 kuud) ... kr. 68:-

Kuu ... kr. 18:-

Väljaandja EESTI PÄEVALEHT

PÕLVA AB

Trükkija: Eeskiltuma-Kurires

Tryckeri AB Eeskiltuma 1975

Iluotsijat ja -leidjat J. Nõmmikut mälestades

Juuliku 9-ndal päeval lahkus kunstnik Juhan Nõmmik elavate kirjast.

Ta sündis Peterburis 8. augustil 1902. Algu Peterburi eesti algkool, selle jätk ja reaalgümnaasium Tartus. Sügisel 1921 leiame ta juba "Pallases", kus ta õppeaeg Trügi maaliklassis ulatus 1929. aastani. "Pallase" omandas ta ka joonistuspäetaja praktilised oskused, millele aga lisandusid pedagoogilised ained Tartu Ülikooli juures. Järgnev kutsetegevus toimus joonistustöötajana gümnaasiumides, 1936-ndast aastast alates aga spetsiaalõpetajana "Pallases". Peale selle töötas Nõmmik ka Tartu Ülikoolis joonistuse meetoditka õppejõuna. A. 1940-41 oli Nõmmik Kunstikool "Pallase" direktoriks. Põgenikuna Rootsi saabus ta 1944. On töötanud siin Vitterhetsakademii, Rikssantvarieämbeteli, "Sveriges Kyrkor" jt. juures, tehes rekonstruktsioonijooniseid, jooniste koopiald jtm.

Kõige selle kõrval on arenenud aga Nõmmiku kunstiline tegevus, mille tulemusena on ta osa võtnud arvukatest ühiskondlikest ni kodu- kui välismaal. Kõos ümmarguste sünnipäevade ja muude toimumiste kunstniku sepaaratnõustades, mida meie kunstipublik kahtlemata hästi mäletab.

Et saada pilti Juhan Nõmmiku kunstnikutevarengust, peame tagasi vaatama ta varasesse lapsepõlve. Tulnud Peterburi vabrikute igavusest ja hallusest suvepuhkusele vanavanemate juurde Hiiumaale, saab poisike esimesed tulevad looduse-alamused. Saarte ja randade loodus jääb talie eluagusest lähedaskas ja see läbib kogu ta loomingut tulise joonena. Hiiumaa suured uhked mägid, vaba lõputu liivrand ja värvikad puulidud kurekatele ja karikakaratega panevad ta sisimasa elama midagi, mis seni kuskil polnud toitu saanud. Usun, et see tugev, peagu vabastav esimehe koguine loodusega on olnud tähtsusega selle genulise maastikumaalija elutundes ja ainevalikus.

Eestis sai ta loomingus olulise tähtsuse Saaremaa, kus ta maalilis Sõrve udu ja Atla ning Karala lageldaid-rannabaid. Peale Hiiumaale Saaremaa on aga ka Kihnu ja Ruhnu. Viimastel ja Valikal osatähtsus Nõmmiku loomingus. Sel ajal oli ta traditsiooniline pallaslane, kelle palett taltsalt püsis jahedals hallikas-rohelistes ja su-

JUHAN NÕMMIK

medals kollakas-pruunides toonides. Rootsis liikuma pääseses andis talle uut loomisrõõmu Bohuslääni eripärane kaljusaestik ja ürgne läänearannik üldse.

Erilise tähtsusega Nõmmiku loomingus on aga Öland ja Bornholm, kus kunstniku koloriit saab uue värske kõla. Kunstnik ise on nimetanud seda aega värviavastamise perioodiks. Sõja ajal ja selle järelaastali oli Öland paljude rootsi kunstnike Mekka, kuna reisid kontinentidele olid takistatud. Siin paskallastel uurtul valgusevarju ja värviprobleeme, millistega Nõmmik Sõrve samasuguses looduses juba varem oli kokku puutunud. See eriline valgusmõju kergitab sama laadi küsimusi, mille kallal töötasid juba hollandi maastikumaalid, nagu van Goyen, Hobbema, Ruysdael jt. Bornholmi valmis Nõmmikul terve rida peene värv- ja vormitundega loodud maale, nagu "Rutsker", "Kurehøj" jt. mainituile lähedasi maastikke.

Nüüd on Nõmmik tutvunud ka oma lemmikkunstnike-hingesugulastega nagu H. Zühr, O. Höst ja G. Rudberg. Just nendes maalides läheneb ta aga ise imetletud Asger Jørnile, sellele abstrakteks ekspressionismi rajajale ja Cobra-grupi liikmele. Sest Nõmmiku selle perioodi maalid on täis sügavat tunnet, nad on peagu minetanud konkreetse loodusepildi ja selle oma elamuse järgi põhjalikult ümber vormitud. Nõnda on kujutatava väline kogu ja koloriit rohke loodusest saadud elamuse kujutus kui konkreetne pilt teatavast maastikust. Ometi ei ületa Nõmmik seda konkreetset pilti, millest Jörn on üle astunud. Ta tööd jäävad harmoonilisteks ja tasakaalukaks, ta koloriit rahulikuks ja soojaks. Ta kindlakäelised ja isikupärased koloriidiga kompositsioonid on aga oma elutundelt lähedal ühele teisele abstrakteks ekspressionismi esindajale – N. von Staëlile, kelle loominguga enamik asub just abstrakteks ja figuratiivse piirimal.

Bornholm ei ole aga viimane paljude saarte reas, mis Nõmmikut on inspireerinud. Saarte-armastus on viinud ta ka Gotlandile ja Färole, ka Ibizale ja Madeirale. Aga ka maismaadele kuumema päikese all, nagu Lõuna-Prantsusmaa, Hispaania, Tuneesia. Igalt poolt on ta haaranud nende omapärase loodust: maalitud Ibiza (ja ka muu Hispaania) punast pinda, Chama-rei' habrast rohelist ja magede seid kunstnikke, kes nii jäagutult oma inspiratsioon on armatanud maastikust, mida ta on esijoones kujutanud õils, aga ka õhulises akvarellis, guashis ja abitehnikana

temperaski (ei tohi küll domineeriva maastiku kõrval unustada ka ta vähema-arvulisi, aga häid näitüürmorte).

Igal juhul on Juhan Nõmmik kunstnik, kes kuulub eesti maastikumaalijate esiritta. Ta on seda oluliselt uuendanud ja elustanud. Ta on selle välja toonud realistlikust igavusest ja dekoratiivsest kuvusest, andes talle isikupärase vormi. Sama isikupärane on ka ta koloriit: sammutatud, pehme, õrn ja hingestatud. Nõmmiku maalid on loodud looduseläheduse ja selle osaduse tundes. Ta on neis otsinud ilu ja selle leidnud. Ja mis tähtsain: ta on suutnud seda edasi anda.

Nüüd on see iluotsija ja -leidja puhkama läinud. Meile aga on jäänud ta tööd, milles ta eriomane hing edasi elab. Lõpetaksin ridadega (eesti rahvalusest), millised kunstnik oma haigusest vaevatud käega viimseks kirja pani:

"Enne ma une unetan, maha jätan magamise kui et ma ilu unustan, rõõmu kallista kaotan."

Puhka rahus, Su tööpäev on olnud viljakas!

EEVIEND

Suurlaagri suurmatk gaidereile-mastreile

METSAKODU (EPL) – Maailmalaagris Metsakodus korraldati erakordne üritus skautmastriteile ja gaididele: 180 km pikkune skautlike ülesannetega matk, n.n. "haik". Selle ürituse idee algatajaks oli Skautmastrite Kogu esimees Gustav Iives, kes sel viisil soovis aktiveerida skautsuse ideoloogiliste probleemidega tegelevat juhtkonda, et neid ühiselt viia loodusesse. See oli esmakordne üritus ja teostati ainult seitsme tunni jooksul, kuna vahemaid kaeti bussi abiga. Osavõtt oli väga elav.

Halk õnnestus üle ootuste. Metsakodus viibivad gaidid ja mastrid on algatusest valmistatud ja loodavad, et ka tulevikus leidub selliseid võimalusi – koguneda mõne huvitava teema ümber.

TARMO SEPP.

Torontolaste maja Floridas?

TORONTO (VES) – Torontos toimus koosolek eestlaste korterimaja omandamiseks USA-s Floridas suvituskohas Palm Beachis, kus mituigi on 232 kortoriga poolvalmis korterimaja heas rajoonis. Seletusi andsid Rob. Kreom, J. Kittask, Alfons Pajuste, Aksei Saumets ja K. Irs.

Probleemiks on ehituse lõpetamise kallidus – ca 10 miljoni dollarit. Kui osutuks võimalikuks seda osta, siis maksaksid korterid eestlastele 35.000 ku i 75.000 dollarini, olenedes suurusest. Asjast huvitatud Kanada-eestlased on vaadanud ka teisi objekte samas piirkonnas. Oma huvi on registreerinud 130 inimest. Loodud on "Tallinna" nimeline organisatsioon, mis läheb registreerimisele, et ostutehingut võimaldada.

Meenutati teadlast

NEW YORK (VES) – 4. detsembril möödub 100 aastat rahvusvahelise kuulsusega arstiteadlase prof. Ludvig Puusepa sünnist. Eesti arsti tähtsuse kohta tõi paarikümneraalse teate ka ameerika arstiteaduslik ajakiri "The Journal of the American Association" 7. aprilli numbris.

Kirjutuses üteldakse, et L.P. sündis 100 a. tagasi eesti vanematest Kilevis. Oppis Peterburi Sõjalises Arstiteaduse Akadeemias, töötades seejärel neuropatoloogina dr. B.M. Bechteredi juures. 1914. a. dr. Puusepp asus Tartu, Eestisse, kus sai neuropatoloogia professoriks Tartu ülikoolis. Ajakirjas öeldakse, et prof. Puusepp oli esimene rahvusvaheliselt tuntud neuropatoloog ja neuroloogia kirurg kogu maailmas. Ta on ka paljude teaduslike tööde autor.

Israeli uus tank

TEL AVIV – Israeli relvatoetus on alustanud uute tankide valmistamist, mis põhineb araablasilt sõjasaagiks langenud vene tüüpile. Israeli asjatundjad väidavad, et uus tank on maailma parim.

Uus tank põhineb Nõukogude Liidu T-56 ja T-55 tankidele, kuid on originaalsest kurem, lihtsam ja tulevõime on suurem. Israeli ametivõimud pole siiski nimetanud, kui palju neid uut tüüpi tanki on juba valmistatud või tahetakse valmistada. Arvatakse siiski, et tegemist on Nõukogude Liidult araablastele antud tankidega, mis langesid juutidele sõjasaagiks egiptlasit 1000 ja süüriasiit 1100. Israeli tankiüksustesse kuuluvad kokku kuni 2400 tanki. Selle kõrval avaldati, et nüüd on jõutud valmistada ka oma hävitajapommitajaga, millele on antud nimeks Kifri, mis ületab kahekordselt häälekõrgust.

Noorte muusikavõistluse korraldas USA-s Eesti Noorte Orkester Long Islandil. Esimesi kohti anti viilja ja lauks, kuna varuseklassid olid nii erinevad: Virve Olivia Pehme, 15, osutas hoid võimeid nii viiuldajana kui pianistina ja ainult 5-aastane Tiina-Marie Rohla, kes imehästi toime sai oma kandlega. Pildil osavõtjad. Vasakult esir eas Eva Puntsel, Sven Paul, Tiina-Marie Rohla, Arno Sokk, Martin Suuberg, Michael Schreiber. Teises reas Arno Puntsel, Rauno Jõks, Alar Sokk, Virve Olivia Pehme, Ly Plato, Hei Nõrmäe ja Ene Öpik. Zhüriis olid Ellen Parve-Valdsaar, James Kivisild, Nils Parma ja Heino Ader.

Ojamaa kasvandikke Smöjoni mahaajatud küla lähedal rannal. Vasakult: Helena Parik, Rein Vahemann, Juan Anderson, Tiina Kandre, Richard O'Brian-Hitching, Ivo Turning.

Kasvatajad avaldavad arvamusi tänavuse Ojamaa suvekodu kohta

Gotlandil paiknev suvekodu Ojamaa on olnud ja on kindlasti ka edaspidi populaarseim ja huvitavaim suvise puhkuse veetmise võimalus meie lastele. Kyllai-Lörje loodusekaitse piirkond võimaldab peaaegu piiramatut tegevusraadiust metsades, randadel ja kadakastel nõmmedel. Ja vanemad inimesed, kes veel mäletavad kodumaa loodust, võivad kinnitada, et just Ojamaa suvekodu ümbritsev loodus kangesti meenutab seda, mis kunagi oli Saaremaal või Põhja-Eestis. Teatud primitiivsustest hoolimata (Ojamaal ju näiteks ei esine vee-klosette, tubades pole täiskatvaid vaipu, kauplused, kinod ja kioskid paiknevad kaugel) meeldib lastele Oja-

maa. Sinna tulevad peaaegu kõik alati tagasi, korduvalt, kuni maksimaalne vanusepiir on saavutatud. Ja pärast seda paljud praktikantidena, kasvatajatena ja kasvõi juhatajana. Eesti Pävaleht külastas ka tänavu Ojamaad, kusjuures juhataja, kasvatajad ja keeleõpetaja avaldasid omi arvamusi suvekodu tegevuse kohta selle praeguses vormis ja muidugi ka esitades soove edaspidiseks tegevuseks. Oli huvitav konstateerida, millise innuga kogu kasvatajate-personal tahab suvekodu lastele anda maksimaalselt huvitavat, sisukat ja toredat tegevust.

Ja seda äärepealt eneseohverduslikult, kuna 12-14-tunnine tööpäev pole mingil viisil kooskõlas personalile makstavate töötasudega. Nii et kui keegi juhustlikult peaks arvama, et Ojamaal viibimine tähendab kasvatajale muu-
gavat plaazhi-puhkust, eksib rängalt.

Peale selle äratas tähelepanu asjaolu, et tänavune personal, kõik noored ja väljaspool kodumaad üles kasvanud, niivõrd suurel määral oli huvitatud eesti keele õpetusest. Mõistagi ka moodustest, kuidas seda teha kõige paremini ja efektiivsemalt, ilma et Ojamaa muutuks lastele mingisuguseks tüütav-vastikuks sundkooliks, kus tuupimine nelja seina vahel ei annaks mingisuguseid positiivseid tulemusi.

Kuid sõna on personalil endal.

Mart Maandi (keeleõpetaja): Eesti keele õpetuse direktiivid näitavad, et Eesti Suvekodu Kura-
toorium on teadlik olemasolevatest probleemidest ja tõendab ka, et tahetakse midagi uuendada. Mulle anti enne Ojamaale tulekut väga positiivseid juhte ja eesmärke, ja nagu kuratooriumi liige Juhan Ungerson kasvatajate kursusel ütles: täielik pedagoogiline vabadus.

Peab aga meele pidama, et keeleõpetus toimub laste suvepuhkusel, seega ei tohi esineda koolitunde, kus õppevahendiks on pliiatsid, raamatud ja tahvel. Neid atribuute kardavad lapsed oma suvepuhkuse ajal kui nakkushaigust ega taha nendega üldse tege-
mist teha.

Nii peab eesti keelt õpetama

**Tekst: Jüri Aus
Fotod:
Lauri Nurmissaar**

menetlusel, et laps õieti ei saa arugi, et ta keelt õpib. Seda tuleb teha tegevuse ajal ja mängides. Tuleb lasta kasvandikel vabalt te-
gutseda, neid panna rääkima teatud tagamõttega.

Ent lastega, kes üldse eesti keelt ei valda, või kelle keeleoskus on puudulik, tuleks võimalda tegeleda kooli vormis. Kuid ainult siis, kui nad keele õppimisest ise on huvita-
tud.

SELEKTSIOON?

Suvekodude valdustes on tihti avaldatud arvamusi, et nende suhtes peaks toimuma teatud selektsioon põhimõttel, et eesti keelt hästi valdavaid lapsi koondataks ühte suvekodusse, teised mujale, kus keeleõpetus oleks intensiivsem. Selle kohta ütleb Mart Maandi:

Selektsioon? See on ole-
nub täiesti sellest, mida kuratoorium õieti taotleb. Kui tahetakse saada puht-eestikeelseid suvekodu, peab loomuma ka selektsioon. Või siis oleks omal kohal laste testimine ammu enne suvekodu algust, mis-
peale puudliku eesti keele oskusega lastele antaks vajalik ekstra-
kursus.

Koolide ülemvalituse poolt määratud inspektor Ungerson oli oma inspektsiooni ajal suvekodu-
ga keeleõpetusega väga rahul ja lubas kasvatajaid Peeter Umbliat, Luule Vaksit, juhatajat Lauri

Nurmissaart ja mind ennast esi-
tada kuratooriumi liikmeteks. Vali-
mised sinna toimuvad vist ja-
nuaril.

KONTROLLID

Inspektsiooni ja kuratooriumi kontrollide kohta lisab Mart Maandi veel juurde, et neid tuleks saata kohale otsekohe tegevuse alguses, näiteks esimesel nädalal. Eesmärgiks poleks seega otsene "kontroll", vaid täiendavate di-
rektiivide andmine ja lihtsalt abiks olemine.

Peeter Umbli (kasvataja): See on õige. Kontroll kui selline peab olema toeks ja abiks, kuid tihtilasi ka täielikult kompetentne moodsa lastekasvatuse alal, omades kaa-
saegset pedagoogilist haridust. Samuti peaks kasvatajatele an-

tama senisest suurem võimalus ühes või teises küsimuses iseseis-
valt otsustada. Kuratooriumi ot-
sused on tihti kantselleilikuks ega
vasta suvekodus ootamatult tek-
kivatele probleemidele.

Mart Maandi: Peale selle peaks kontrolli tegevus olema konstruk-
tiivne, mitte destruktivne. Koge-
mused on näidanud, et ka siis, kui
kontroll Ojamaal viibides annab
tegevusele hinnangu "väga hästi",
tuleb siiski hiljem raport, mille
sisu on diametraalselt vastupidine.

Kuid ka üldiselt peaksid per-
sonalile antavad direktiivid olema
täpsemad ja üksikasjalikumad.
Praeguses staadiumis on need te-
gelikult väga ebamäärased. Nii on
ka kasvatajatel üht või teist asja
suhteliselt raske otsustada.

Luule Vaks — väikeste poiste kasvataja.

Peeter Umbli — suurte poiste kasvataja.

Silviu Silveus — väikeste tüdrukute kasvataja ja Mart Maandi — keeleõpetaja-kasvataja.

Ojamaa töötas tänavu ainult ühes vahetuses, osalt seetõttu, et Metsakodus toimub just teise vahetuse ajal Maailmalaager, kuhu siirdub väga palju neid lapsi, kes muldu oleksid viibinud Ojamaal. Esimeses vahetuses oli seega 62 last. Kas seda on liiga palju?

Selles küsimuses on nii Mart Maandi kui Peeter Umbila üksmeelsed:

— Absoluutselt liiga palju, sest Ojamaa pole lihtsalt konstrueeritud nii paljudele lastele. Laste endi heaolu väheneb, kuna olemasolevad toad olid liiga täis topitud. Maksimaalne voodikohtade arv tubades peaks olema viis, mitte nagu nüüd sellise ja rohkemgi.

— Peale selle suurenevad ka tegevusgrupid, mis pedagoogilisest seisukohast on halb ja vähendab efektiivsust.

VARUSTUS

Mis puutub üldise varustuse tubade suhtes, märgib Mart Maandi, et see on nõrk. Näiteks pole olemas vajalikku arvu toole, laudu ega kappe, mis tähendab seda, et laste vabaaja tegevus toimub voodites. Sõjal peavad nad istuma, mängima, kirjutama ja joonistama. Voodi ju peab olema magamiseks ja puhkamiseks, mitte aga olema vabaaja mänguväljak.

Peeter Umbila: Ja üldvarustuse osas tuleks muretseda näiteks tööriistu, mis on kasutusel igas rootsi vabaajakodus. Näiteks saage, kirveid, hõõvleid, naelu ja muud sellist. Muidugi ka puitu, millest lapsed saaksid midagi toredat meisterdada. Puidu osas pole tegelikult mingit probleemi, sest seda on küllaldaselt olemas randades ja metsades. Pole vaja muud kui materjal ühisel jõul kohale kanda. Oleks vaja ka rohkem palle lastele sobivas suuruses, näiteks jalgpalli või võrkpalli jaoks.

— Mõned praegu olemasolevad pallid on üledimensioneeritud ja näiteks võrkpalli on rootsi rahvusmeeskonna formaadis, mille raskus ahvardab lastel sõrmed murda. Ka selles suhtes tuleks kuratoriumi materjalihankijatel vandata rohkem laste vajadustele ja mitte detailides rahaliselt mõtetult üle pakkuda.

Mart Maandi: Tuleks muretseda mingisugune odav paljundamisemasin, mille abil saaks lastele teha tunde, lauluhiiti, kaarte ja kõike muud vajalikku. Kogemused on näidanud, et sellist tööst on vaja.

ISETEGEVUSE TUBA

Üieti peaks lastel olema mingisugune isetegevuse tuba, kus nad saaksid teha käsitööd, puutööd ja muud sellist, leiaavad kasvatajad. Sellist tuba saaks Ojamaal kergesti organisatsioon, näiteks sauna kütteruumi kõrval paiknevas lokaalis või "tõdruku maja" keidrikorust.

Neid lokaale saaksid tegelikult lapsed ise värvida ja korrestada ilma et see kuratoriumile maksaks astronoomilisi summasid.

Lülie Vaks (kasvataja): Vabaaja vestimele tuba on just see, mida lapsed sooviksid. Sõjal saaksid lapsed mängida, kuulata diskoteegivormis oma magnetofonide hinde, juteida ja lihtsalt olla väljaspool tubade "voodi-keskkonda". Sinna tuleks, mõistagi, muretseda ka toredaid raamatuid, sest neid on saadaval küllaldaselt. Sobivat kirjavara on trükitud Eesti, kui peaks nähtuma, et Rootsis väljastatud raamatud ei vasta laste vajadustele. Ja suurem osa Eestis ilmunud lastekirjandusest on täiesti neutraalne.

VALIKUVÕIMALUS

Edasi leiab Lülie Vaks, et edaspidine tegevus võiks toimuda laste huvialal, mitte nii, et neid sunnitakse siia või sinna. Näiteks peaks korraldama nii, et kõikidel lastel (kaasaarvatud kõige väiksemad) on võimalus valida oma harrastusgrupp.

Näiteks tegeleda keraamikaga, maalimisega, puutööga, spordiga või muu sellisega. Tulest küllust aga peab suvekodu varustama vastavate tööriistadega ja muidugi ka isetegevuse ruumiga, kus selline tegevus võiks toimuda.

Maksumus ei tohiks olla suur, sest korraliku kruupingi saab kätte juba umbes 200 krooni eest. Ka keraamika ja maalimise materjalid pole eriti kulukad.

Mart Maandi: Miks mitte korraldada kõige väiksematele lastele korraliku liivaga liivakast, kus nad saaksid mängida. Ja ka teatud arv robustseid mänguasju. Või siis lasta kohale transportida mõni vana autovrakk, milles mängimine pakuks lastele tohutut lõbu. Mõni Gotlandi autoomanik maksaks veel 50 krooni peale, kui ta ainult oma vanast autost lahti saaks.

Peeter Umbila: Või siis muretseda paar vana autokummi ja vähe koit. Tulemuseks oleksid mõnused kiiged kõige väiksematele.

VW-BUSS

Lülie Vaks ja Mart Maandi leiavad, et kuratorium peaks ühima võimalust, kuidas oleks Ojamaale võimalik üürida (leasada) näiteks üht väikest Volkswagen-bussi. "Leasamine" ei tohiks olla palju kallim kui et kasutada mõne juhuslikult kohalvõiva eraauto-omaniku teenist.

Mini-bussil aga oleksid selged eelised. Kõigepealt oleksid paugupelt lahendatud transportiprobleemid toiduainete ajal, edasi saaks bussi kasutada grupiväljasõitudeks mistahes Gotlandi nurka kasvõi iga päev (langeks ära suur ühissõit nagu niil üritatud bussidega) ja edasi annaks sõiduk kindlustunde. Sest kui keegi peaks äkki haigestuma, oleks kiirtransport haiglasse alati garanteeritud.

OJAMAA IDEAAINE

Kasvataja Silvia Silvéus omalt poolt toonitab, et Ojamaa on laste tegevuseks igati ideaalne, kuna see on looduslikult kaunis, avar ja et pole naabreid, keda lapsed eventuaalselt võiksid segada.

Ka Silval on südarnel eesti keele õpetus ja ta märgib, et kui üldise tahetakse jätkata eesti suvekodu tegevust eesti keeles, siis tuleb suvekodusse saata lapsi, kes tahavad eesti keelt rääkida ja õppida. Kahekeelne suvekodu ei funktsioneer. Tuleks laste andi käest küsida, kas nad tahavad eesti keelt õppida, samuti küsida vanemalt, mida nad öieti soovivad puht keele suhtes.

— Eesti keele õpetamine peaks toimuma mängides, mitte kuiva ja igava klassitöö näol. Eesti keele õpetaja funktsioon on hädavajalik, kuid ta peab võtma oma keelegrupi tegevusse kaasa näiteks randa või metsa.

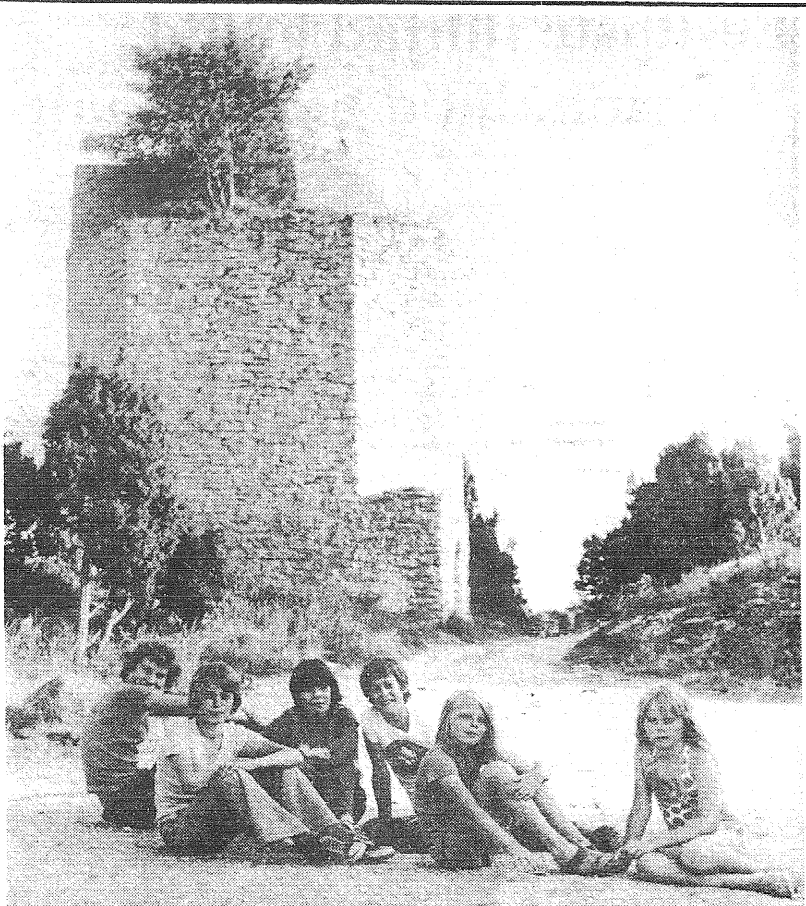
Muus osas nendib Silvia Silvéus, et kuratorium oleks võinud anda juba enne Ojamaale tulekut teatud direktiive, näiteks millise vanusegrupiga tuleb töötada. Sel juhul oleks olnud võimalik juba kodus teha ettevalmistusi ja tegevust pedagoogiliselt kavandada. Ent kokkuvõttes peab ütama, et lapsed on olnud Ojamaal õnnelikud — ja see on peaaegu telen kindel, et vähemalt 80 protsenti tuleb siia kindlasti tagasi.

OJAMAA JUHATAJA

Lõpuks vestimele Ojamaa juhatajaga, kelleks on sama suvekodu

Lauri Nurmissaar, Ojamaa juhataja.

Lapsed Ojamaal vana lubjaaju juures, mille otsas kasvab kõrge leedripuu. Vasakult: Jaan Anderson, Rein Vahemann, Richard O'Brian-Hitching, Ivo Tarning, Helena Parik ja Tiina Kandre.

kunagine kasvandik, nõudepesija, praktikant ja kasvataja Lauri Nurmissaar. Kes ühesõnaga on alates aastast 1962 läbi teinud kõik suvekodu ametiasutused.

Ja kes Saksamaalt Ojamaale saabudes ei osanud peaaegu üldse eesti keelt ja kes just Ojamaal viibides sai impulsi liitumiseks eesti ühiskonnaga, tahte täielikult ära õppida eesti keele ja seda kõrgemas astmes täiendada Stockholmis Eesti Gümnaasiumi õpilasena ja abiturientina.

Mida ütles siis Lauri Nurmissaar fakti kohta, et paljud suvekodu kasvandikud valdavad halvasti emakeelt, mida annab eestiuse seisukohast Ojamaa ja millised oleksid tulevikuväljavaated?

— Kõigepealt pean toonitama seda, et selekteeritud suvekodu suhtes olen ma skeptiline. Mulle isiklikult andis suvekodu praeguses vormis siiski kõige rohkem ja ma usun kindlasti, et oleks mind aastal 1962 suunatud mingisugusse "pool-eestlaste" tüüpiskooli, poleks minust ilalgi saanud seda, mis ma praegu olen.

— Peab alati kriipsutama, et ka aastal 1962 rääkisid eesti lapsed Ojamaal omavahel rootsi keelt. Kuid kasvatatule eestikeelne tegevus ja tunne, et eestipärane ühiskond siiski on midagi erilist, tiivustas mind keelt õppima. Ja seda ma aliguses tõesti ei osanud, kuna kodus räägiti ainult saksa keelt. Vaid enne Ojamaale tulekut õpetas isa mõned tähtsamad sõnad, nagu "tere hommikust", "täna" ja muud sellist.

— Praegust eesti lastel on aga see eelis, et nende kodune keel suures enamuses on tõesti eesti keel ja seega peaks neil olema kergem kui omal ajal minul. Saksamaa laste osas pean aga tõsiselt kahjustama, et teine vahetus paaril korral on ära jäänud. Hüvi eesti keele ja eestluse vastu oli neil selgelt olemas, kuid mõne aasta möödudes võib see katastrofaalselt langeda. Seega tuleks jätkata

Saksamaa laste võtmist eesti suvekodusse Rootsis iga hinna eest.

Eesti keele õpetamise kohta märgib Lauri Nurmissaar, et kasvatajad ja praktikandid peavad laste tegevuse ajal eesti keelt rääkima, ka siis kui laps peaks tal-rootsi keeles vastama. Võibolla tohivad esineda teatud erandid, kui tegemist on väga olulise informatsiooniga, mille vastuvõtmine eesti keeles käib lapsele üle jõu. Seda siis erandjuhtudel võib öelda rootsi keeles. Muidu aga annab kasvatatule eestikeelne käitumine eeskujuga suvekodu lõpunaalalal on selgelt märgata, et laste keelevalime on parem. Juba vastatakse eesti keeles, ei häbeneta jne.

— On aga täiesti väär võtta suvekodusse puht-rootsi lapsi, mida mõnikord on esinenud. Samuti on kahtlane, kas võib vastu võtta lapsi, kes ise ei tunne vähimatki hüvi eesti keele vastu, see on tegelikult täiesti mõttetu.

— Kuidas õpetada Ojamaal eesti keelt? Miks mitte nii nagu seda on tehtud praegu, mängides ja märkamalt. Klassituba ja suvekool ei lähe läbi. Kuid miks mitte anda lastele juba enne Ojamaale tulekut elementaarkursus eesti keeles, eeldusel muidugi, et nii lapsed ise kui nende vanemad on asjat huvitatud. Ka "takistuse" ületamine Ojamaale pääsuku võib lapsele olla teatud stimulantiks.

Lauri Nurmissaar leiab, et eesti keele õpetaja funktsioon on äärmiselt tähtis. Kui selle ülesand kasvataja oma peale võtab, on ta liigelt ülekoormatud ega suuda võibolla oma tegelike ülesanded korraldada. Ka Lauri Nurmissaar toonitab, et Ojamaa vajab selskondlikke ruume just lastele, kusjuures nendade teostamisel peab kuratorium arvestama laste maitsega, neil lihtsalt nõu küsima või lastena näiteks värvimistööd lastel andi teha. Käsitöö-ruumid oleksid vajalikud näiteks puutöö, keraamika, foto jne alal.

— Kuid kuratorium peab ka palkama vastavat personali, kes oskab lapsi instrueerida. Ja kui neid ei peaks leiduma, siis tuleb anda vastav väljaõpe õppepäevade kujul. Nii palju hüvi peaks vastavatel instantsidel küll olema meie noorsoo vastu. Seni toimunud õppepäevad aga pole midagi andnud, kuna diskuteeritakse rohkem internetsid küsimusi ja on toimumud loenguid, millede teema mingil viisil pole kooskõlas suvekodudega.

— Kontrollide osas võib öelda seda, et nende ülesanne pole ainult see, et käia ringi ja kritiseerida kas midagi on halb või häa. Kontroll peaks otseselt ja kohapeal nõu andma, mida teha ja mida parandada. Seda nimelt teevad alati Ojamaal käivad rootsi kontrollid, näiteks hälsövaldsnämnden ja teised. Eesti osas aga saabub kritiseeriv raport kohale alles vahetuse lõpuks ja selles staadiumis on väga raske midagi parandada. Loomulikult peab kontroll käima tegevusperioodi alguses.

Tsirkuleeriv tegevus hüvigruppides on hea, kuid teistest küllalt peab ka meeles pidama, et lapsi alati peab olema keegi kindel kasvataja, keda ta usaldab ja kellele ta võib oma probleemid esitada.

Kaks vahetust on hädavajalik, sest 62 last ühes vahetuses on liiga palju. Oleks samuti hea, kui kogu personal saaks kogu tegevuse kohta täpsemad instruktsioonid juba ammu enne suvekodu algust. Kuid üldiselt kokku võttes pean ütama, et Ojamaa on lastele tõeliselt ja ainulaadseks suveparadiisiks ja mille isiklikult tohutuks stimulantiks ja vahelduseks igapäevasele tööle. Meie kõigi alnsaks sooviks on Ojamaa tegevust muuta senisest veelgi efektiivsemaks laste huvides.

Eestlaste tühjad hällid Marginaaliaid Saksamaalt

GEISLINGEN (ME) — Nagu jutustab Eestlaste Keskkomitee esimees J. Västriku, seisab eesti rahvusgrupp Saksamaal väljasuremise lävel. Süüdlis viimastel aastatel on peagu null, surevus seevastu väga kõrge. Noori ilvealisi abielupaare pole teada, segaabiellused ei võrsu kogemust kohaselt eesti lastel valdavalt lapsi. Õpilaste püüdlused ähvardavad eesti täienduskooli tegevuse lõpetamine. Pealegi

hõlmab Bonni valitsus senimatkutud teotused eesti täienduskoolidele.

Müüde liidumaade, nagu Baden-Württemberg ja Nordrhein-Westfalen, valitsused toetavad veel eesti täienduskoolide ühildamist. Vananenud on ka Saksamaa eestlaste juhtkond. Eestlaste Keskkomitees on J. Västriku oma varsti 63 eluaastaga Benjaminiks.

Parem pole lugu ka rahvuskondade esimeeste-esinastega. Meeldiva erandi moodustavad Hamburgi ja Kleve eesti rahvuskondadest, kus eesotsas noore generatsiooni esindajad: Erik Schneider ja Villu Laidsaar. J. Saksamaale oleks vaja kõiki noori haaravat tegevust, mis võimaldaks organisatsioon, mis võibolla suodaks eesti abielu sõlmimist. YMCA/YWCA tegevusest pole viimaste aastate jooksul midagi kuulda olnud. Aeg-ajalt korraldatud skaudite liiklasgrite domineerivad keskealised härrad. Organisatsioonide tegevust ja suuremat üritust korraldamist tõkestab eestlaste laialipillatus üle kogu Saksamaa. Münchenist Hamburgi on 830 raudteekiilomeetrit, sõit maksab umbes lihtloole sadapalga. Eestlastest autoomanike protsent on madalam kui sakslaste oma.

Saksa tervishoiusteamid kritiseerib pikema seeriakirjutises ajakirj "Spiegel", nimetades ühe numbri reklaamist arste headeks ärimeesteks valgetes kilites. Saksa arstidekoda loeb siin rakendatud tervishoiusteamid parimaks maailmas. Kõige parem see ei ole, küll aga kõige kallim, väidab "Spiegel". Arstid ja haiglaravi on tasuta. Medikamentide eest tasuvad töötajad minimaalse protsendi, ülemääraga umbes üks Kanada dollar. Viimase kursori oli viimati DM 2.42. Nii "Spiegel" kui ka haigekassade andmeid teenivad haigekassad arstid läbiotsiks 70.000 dollari brutto aastaks. Haigekassade arstid saavad igal veerandaastal patsientide haigetahted, mis kvartalil lõpul esitatakse arvena haigekassale. Kui palju ravimeid neli arst haigetahtele kirjutab,

olenab ta aususest. Patsient seda kontrollida ei saa. "Spiegel" igatahes kirjutab "kassalõvidest" ja luuletajatest alatooniga, nagu esineks võltsingud haigetahtedel. Haigekassad kontrollivad katseks mõned haigetahted. Kui esineb jämedaid eksimusi, nagu patsiendi konsulteerimine pärast surma või liitrite kaupa väljakirjutatud ravitilkasid, võib kassa arsti honorääri kärpida.

Arstid omakorda väidavad, et tervishoiukulu kasvav laviin on tingitud tasuta arstihist, tõeliste täispaiga edasimaksimise eesimeeste kuse haigusnäda vältel kui ka rahva ebaselldist eluviisist (joomine, suitsetamine ja liigsooline). Arstide tarded ja tervishoiu üldhuvisid kahjustav hoiak on on kriitiseeritud ka valitsusvoimud. Ehkki Saksamaal tegevus üle 100.000 arsti, valitseb provintsis terav arstide puudus. Haigete tuleb sageli oodata paarikuni tundi enamasti primitiivset sisustatud ja halvasti ohustatud ooteruumis, et pääseda kolmekümneks valges kilis pooljama audientlale. Kui arsti ja haigekassad ei saaks vaimu edasi tõusevad, tuleb aastal 2000 tööle loovutada kogu sisetule haigekassale. Juba praegu maksab mõnes haiglas päev rohkem kui Hiltoni hotellis. Tuuakse näitena üks Frankfurti

haigla, kus päev ilma arstikulu teie maksab umbes 100 dollarit.

Stuttgart-Stammheimi vangimajas algas hiljuti kulukas kottprotees pahempoolse poliitgangsterite jõugu nelja nimega (Baader, Meinhof, Ensslin ja Raspe) vastu. Selleks protsessiks eraldi ehitatud kohtuhoone läks riigile maksma 12 miljonit marka. Poolteist aastat kestva protsessi kulud arvatakse vähemalt 16 miljonile. Rangete julgeolekuabinõude kaitsud protsess kestis ainult mõne tunni ning lõtki kolme nädala võrra edasi. Kolm A. Baaderi valikkaitstut advokaati leidsid seaduses lünga, mille kaudu neil oluks võimalus kaitsa kolme ülejäänud kaebelast. Need kolm juristi lülitati prokuröri nõudel protsessist välja, kuna neid kahtlustati sidepidamises teistes vangimajades kinnipeetavate sama jõugu liikmetega. Heidelbergi advokaat Siegfried Haag, kes kuulus Baaderi valikkaitstute hulka, vahistati enne protsessi. Teda kahtlustati relvade ja lõhkaine hankimises terroristide jõugule. Kohtuvõimud oletasid, et antud juhtumil pole karta ei põgenemise ega jälgede segamise ohtu ning laskid punajuristi vabaks.

Advokaat kadus otsekohe pärast. Punaajuristide eksimusega tegelev komisjon otsis advokaatidekojale nõudmise, et bandiitidega koostöötavad juristid kaotaksid õiguse tegeleda omal kutsealal.

Lõbusa loo ja pankrotitunnistuse idatsoonis terroriseerimile sooritatud hiljuti 32 lehma tooniililisi Niedersachsenis. Nad ületasid terve nahaga ja piirvalvuritele märkamatu piiridokked, ujusid üle laia Elbe jõe Liiduvabariigi loodetavatele parematele rohumadele. Sakslastele pakkus juhtum lõbusat kõneainet. Kui juba tõprad tsoonist põgenevad, mis peab siis vana inimese tegema... Neljalajaltele põgenikele ei antud Liiduvabariigis asüloogust. Pärast mõni päev kestnud läbriakimist ajati sarvikud "loorhava paradisi" tagasi.

Saksa ametühingute liit näitas oma kongressil Hamburgis kasvavat võimust. Keskseks päevakorrapunktiiks oli tõeliste nõutav parteit tööandjaga tööstuse juhtimisel kui ka investeerimise suunamisel. Sisuliselt tähendaks selle seaduse rakendamine käitiste sotsialiseerimist, samuti oleks see vastolus põhi-seadusega, milles on garanteeritud eraomandi puutumatus. Kongressil võitis sõna ka liidupresident Scheel, kes pooldas parteideseaduse rakendamist suurkattistes. Liidukantsler Schmidt seavastu manitses ametühinguid oma nõudmiste maksimaalsuseni kruvivime eest. Parteideseaduse vastu on loomulikult ka ettevõtjad, kes kardavad ettevõtete juhtimise elastsuse kaotust. Loomulikult ei näe ettevõtjad meeleid, et tõelised otsustavad puustulda kasutamist-suunamist.

Idatsoonil piirlik käib praegu hoiatussiltide väljavahetamine uute vastu, millele peakirjad "ajakohasemad". Senised sildid kandsid peakirju "Achtung! Zonen-grenze", utel seisab "Halt Grenze!". Liiduvabariigil pole idatsooniga normaalseid diplomaatlikke sidemeid, kuid ametlikult nimetatakse tsoonil ainiimega "DDR" (Deutsche Demokratische Republik). Kõlab nagu ironia rezhimil kohta, kus demokraatid talitatakse jaalgadea.

Kanada eestlannad peatused Münchenis Osa tuleb Rootsi

MÜNCHEN (EPL). Siia saabusid pühapäeval, 6. juulil Lääne-Berlinis Kuendal Gümnaasraadal edukalt esinenud osa Kalev-Estienne naisvõimelejad oma reisi juhi Elna Kunglaga eesotsas. Siinsete eestlaste poolt oli Kanada kahaliste korraldatud ringreis aboneeritud bussio liibi Oerammergau, kusjuures peatusi Garmisch-Partenkirchenis ja roniti pesaegu Zugspitze tippu. Münchenist sõitis trupp esmaspäeva õhtul Schönansee. Kavas oli veel laevasoit Reini jõge pidi, kuna mõned pidid sõitma Skandinaaviasse ja isegi gaidide-skautide maailmalasgrisse. Osa ellitvõimelejad lendas Berliinist otse Kanadasse tagasi.

Jutuajamisel Elna Kunglaga selgus, et Berliini pidustustel, mis ei olnud küll mingi ametlik võistlus, Kalev-Estienne tuli kümne parima rahuvase hulka koos Jaapani ja Brasiiliaaga, kes olid kõvad konkurendid. Sama au osalisteks said Leida Leesmenti Malmö tüdrukud. Ka Uus-Meremaa kohale

sõitnud mauri tüdrukute grupp kunagise Ida assistendi Emmy Tõkke juhtimisel olid suureks tõmbenumbriks — neid filmiti ja pildistati rohkem kui teisi. Teised eesti grupid Berliinis olid Hilja Pauli 8 tüdrukut Montrealist ning võimelejad Edmontonist, Alberta provintsis. Kalev-Estienne juht Evelyni Koop pidi Müncheni saabuma alles 13. juulil. Tal on mitmes saksa linnas nõupidamisi kohalike võimlemisringkondadega. Montreali olümpiaadi asjus. "Ta on nüüd maailmakuluis ja teda tahetakse igale poole," kommenteeris pr. Kungla.

Nagu sinised saksa ajalehed entusiastlikult teatasid, oli Ces Gümnaasraada Lääne-Berlinis nelja päeva jooksul kaasa tõmmanud 250.000 pealtvaatajat, mis oli rekordiline arv. Osavõtjaid oli 22.000 võimelejat 36 erimaast, kes andsid 312 võimlemisestundust. Vanim võimeleja oli 83-aastane münchenlanna ja noorim 2-aastane poisike, samuti sakslane.

KARIN

Pressi-tsitaate

POLIITILINE "TÄNALAULUPIDU"

Toronto "Vaba Eestlane" tentab, et Kanadast on kaks gruppidu läinud Helsingisse, kust edasi laevaga sõidetaks Tallinnas toimuvale "tänuvalu- ja tantsupeole". Eesti anastamise 35-nda aastapäeva tähistamiseks. Leht kommenteerib juhtkirja kohal:

3. juunil Tallinnas toimunud Üldlaulupeo Peakomisjoni istungil mainis komisjoni presidiumi esimees Eestimaa Kommunistliku Partei Keskkomitee sekretär V. Välgas, et "meie vabariigi tuhanded kunstisõbraid lähevad vastu suurele poliitilisele ja kultuurilisele sündmusele — laulu- ja tantsupeole, mis on pühendatud võidu 30. aastapäevale ja Nõukogude Eesti 35. aastapäevale".

Partei Keskkomitee peasekretär üies sellega selgesõnaliselt välja, et okupeeritud Eestis toimuv laulu- ja tantsupidu ei ole ainult kultuuriline sündmus, kus eesti rahvas tuuakse kokku oma lõbusa laulma ja tantsima, vaid see on eeskätt poliitiline sündmus, millega kogu maailmale tahetakse näidata ja demonstreerida, et eesti rahvas avaldab laulu ja tantsu oma tänu ja rõõmu suurele vene rahvale ja kommunistlikule parteile eesti rahvale teadmisele "tunnustuse" andmiseks.

Eesti praegused valitsejad on alati alla kriipsutanud, et eesti rahva valmne looming — kujutav kunst, kirjandus ja muusika — on

kommunistliku partei ja selle ideoloogia teenistuses. Kõik need rahva loomingi erisektorid peavad teenima kommunistlikke parteid ja altama propagandistlikku ideoloogiat ning praegust kommunistlikku rezhimi. Sellest liinist kõrvale kalduvad jätatakse välja tööprouad ja halvimal juhul saadetakse nende vastupanu mürdmiseks sunnitoelagritesse.

Eesti laulupeo kuulutamine avalikult Eesti annekteerimise tähistamiseks ja eesti rahva orjastamise kildulaulude laulmiseks on siiski juba tunduvalt drastilisem samm ning nende pidustuste tuleks juba rahvusvahelisele propagandataurule, kus tahetakse näidata, et eesti rahvas on vabatahtlikult enda õlgadele võtnud kommunistliku ühe ning kildab ja ülistab seda laulu ja tantsuga ning Kremli kannupoiste tänuksõnaga.

Pagutuses elavad eestlased, kel-ledest paljud sõitsid käesoleval suvel mõtetamult "tänuvalupeole", peaksid tõsiselt mõtlema, kuidas sellised punase rezhimi tunnustamise reise vältida, ertti kui okupeeritud kodumaal on need pidustused avalikult kuulutatud poliitilisteks pidustusteks.

Leida Needra Sydneyst, Aust-raaliast, peatus maailmareisil USA-s kolm nädalat, kust ta sõitis edasi Euroopasse, kus tal pikem peatus on ette nähtu Saksamaal.

1200 Toronto suvepäeval

TORONTO (EPL) — 1200-pealine publik kogunes traditsioonilisele Toronto eestlaste suvepäevale, mis tähistab samaaegselt jaanipäeva ja vöödipäeva. Esinesid orkester "Estonia", Toronto Eesti Segakoor, rahvatantsijad jne.

Aupeakonsul Ilmar Heinsoo süütas võidutule ja puudutas oma soovitusi nii rahvapärasmuuliku jaanipäeva kui ka iieseisva Eesti suurt poliitilist Vöödipäeva, päeva, mis kinnitab usku, et eesti rahvas kord jälle oma õigused tagasi saab maailma rahvaste peres. Toimus veel konspektsjon ja hilisõhtul vabastusendust, kus "Kungla" rahvatantsijad kandsid ette kolmevaatustelise "Uduuade kuninga". Toomas Metsala juhtimisel.

Pääsesid läände

Kodumaal okupatsioonivõimude loal külastas Rootsis öde Helno Velper, sugulasi Erika, Boikov, Elner Klammann, Vanda Kuus ja Veera Inghand ning venda Adam Pelli. Öe matusel oli Leida Pärn.

Kanadas elavaid sugulasi külastas Erna Alamets, Uto Pihelgas ja Matti Kibus. Öe juures oli Elli Kilvit.

Prantsusmaal viibis seoses abikaasa matusega Marianne Lehmus, Austraalias tütre juures Alide Urres. Lääne-Saksamaal külastas öde Vello Jüri ja Urve Allik ning sugulasi Marius ja Enn Sagadi. Soomes elavaid sugulasi külastas Maria Linno ja vanemate haual käis Taimi Seljamaa.

Hilda Radzin, New St. Johns'i ülikooli keeleteaduse professor, viibis külas... Stockholmis.

Eksamid

Aatomfüüsika doktor (Ph.D.) Toomas Rebane lõpetas teistkordset ülikooli, nimelt Michigani ülikooli arstiteaduskonna Ann Arboris. Öpingute ajal töötas ta Eastern Michigani ülikoolis Üpsilantisi, Ann Arbori lähedal, assistant-professorina. Lisaks oli ta veel kohalikus YMCA-s judokursuste andja. Alates juulist asub dr. T. Rebane anestesioloogia praktikale Michigani ülikooli haiglas Ann Arboris. Tema huvialadeks on diagnostiline tehnika ja matemaatilised formulatsioonide rakendamine meditsiiniliste probleemide lahendamisel.

Mitmekülgsete huvidega arst ja aatomfüüsik Toomas Rebane pärineb Sarust, Võrumaalt, kus ta sündis 23. mail 1942 Riigi Metsatööstuse Saru lauvabrikku juhataja Leo Rebase ja tema abikaasa Ella pojana. Ta on abielus ja elab abikaasa Angaga Ann Arboris.

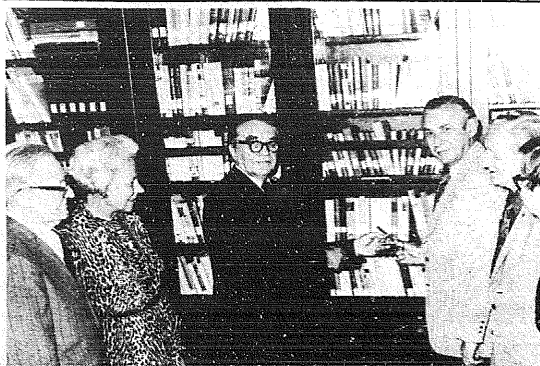
Mulenbergi kolledži Allentowni USA-s lõpetas BA kraadiga inglise kirjanduse alal Hele Kristin Leesment.

Vassar'i kolledži Poughkeepsies's New Yorgi osariigis lõpetas BA kraadiga Katrin Ann Tõttsoo.

Rutgersi ülikooli USA-s lõpetas pedagoogika magistri kraadiga Elio Kai Ojamaa, kel varem on magistri kraad poliitiliste teaduste alalt.

Bucknell University Lewisburg, Penn. lõpetas BA kraadiga komponeri- ja muusika alal Eric Peter Lindmann New Yorgist.

Samal ajal tema vend Gary Martin Lindmann lõpetas Brooklyn Tehnilise keskkooli Ta sõrduv sõigised edasi õppima Stony Brook State University loomaarsti alal.

New Yorgi Eesti Majas avati pidulikult Erna Nuthi nimeline avalik raamatukogu, mis muretses tema pärastid abiga viimase soovi kohaselt. Pildil avas sümboolselt esimest raamatukappi praost A.Hinno, temast paremal Linold Miles ja Eesti Majas esindaja Paul Saar. Vasakul äärmisel Eesti Abi asjaajaja Erich Park.

Leinateated

USA-s sari 3. juunil Arnold Kaarmäe, sünd. 27. juunil 1904 Viljandimaal.

Osklandis Californias sari 14. aprillil Hans Saar, sünd. 28. septembril 1896 Viljandimaal.

Montrealis sari 23. juunil Alvine Anette Lattik, n-na Elken, sünd. 18. juunil 1951 Kavastus.

Wiesbadenis Saksamaal sari 26. juunil Nikolai Pavski, ap. õig. kiriku ülempreester.

Adelaide'is Austraalias sari 14. juunil Aksel Tann, sünd. 8. juunil 1910 Võrus.

Sydney's sari 8. juunil Valter Sarnet, sünd. 30. aprillil 1907.

Sydney's sari 26. mail Elmar Pärjel, sünd. 3. juulil 1906 Narvas.

Meie unustamata armast

Hella Pruun'i

mälestavad vaikes leinas

JÜRILEPIK
abikaasaga

ALEKSANDER NOORKUKK
abikaasaga

AIVO AAS
abikaasaga

AUGUST LOORENTS
abikaasaga

JOHANNES PIRSONT
abikaasaga

ANTONIA MEOMUTTET
pojaga

ANETTE ARING

LUULE ANDERSSON

HELENE SAGRITS

TERESE PHEL

LOVISE KULL

Armast ja sõbralikku

Hella Pruun'i

mälestavad kurbuses

HILDA ja JUHAN OTS

MIRALDA SVENSSON

LIIIDIA LAIDLA

Armast ühingu liiget

Hella Pruun'i

mälestab sügavas leinas

BORÄSI EESTI
PENSIONÄRIDE ÜHING

Kuningas tohib olla kandidaat

ATEENA - Kreeka parlament kaotas oma põhiseadusest selle punkti, mis keelas endisel kuningal Konstantinil ja tema perekonnal liikmel saada määratud või valitud parlament või teiste riiklike ametikohtadele.

Konstantin oli sunnitud eemale jääma mõõdund detsembris tehtud rahvahääletuse tulemusena. Teoreetiliselt lubab selle põhikirja punkti kustutamine Konstantinil jälle Kreekasse asuda ja kandideerida parlamendi-valimistel.

Kodumaal surma läbi lahkunud armast venda ja onu

Karl Idla't

Sum. 13/7 1975 Türi

mälestavad sügavas leinas

ÕED

perekondadega Rootsis

VENNAD

perekondadega Eestis

SUGULASED

Rootsis ja Eestis

Armast

Martin Tank'i

mälestavad leinas

ALFRED ja VENIITA

LAHER

KAAREL ja MALLE

VOITIK

Kui esineb surmajuhutum

Konsulteerige suurima usaldusega matusebürood

**Thure Söderquist
Begravnings- &
Eldbegravningsbyrå**

Marlortorget 1
116 48 Stockholm
Tel. 44 30 07, 44 30 33

Eriala:

**Eestikombelised
matsetalitused
Õppäevane valvekord**

Üks nädalalõpp Kungla suvekodus

Kirjeldusi suvekodude tegevusest ja sündmustest oleme sageli luganud. Teatud juhtumid kuniulavad igapäeva-rutini. Teatud sündmused on traditsiooniks kujunenud, nagu näit. suunipäevade austamine hommikul lipuhiskamisel elaguhiitide ja lilled üheandmisega ning pärast lõunat kirgigi või tordi nautimisega.

Nii toimus ka "Kungla" suvekodus esimeses vahetuses. Oli soe ja perekondlik miljö, hästikasvatatud lapsed ja haruldased noored kasvatajad - 15 ja 19 aasta vanuses. Ilma mingi erilise küsitamise ja kamandamiseta toimus kõik sujuvalt nagu rõõmsas perekonnas, kus mõistetakse nalja ja instiktüüvel tajutakse, millal ja kus tule kohustus täita.

Jaaniapäeva traditsiooniline pühitsemine algas seekord rootsipärase "majastängiga", mis oli kaunistatud sini-must-valgete lundidega. Majastängile vastavat nimega. Majastängile vastavat nimega. Majastängile vastavat nimega. Majastängile vastavat nimega.

Õhtusel lõikel peegilna näiva mere ääres jutustas eesti keele õpetaja pri. Eller Jaaniapäeva pühitsemise läbi aegade meie kodumaal ja siin Rootsis. Ta algas oma luuletust ettekannet Ernst Enno luuletusega: "Helleb umbes nööd suve magus viis, käib valnu peal rõõmsasti kaja. Täis kuminat, rõõmu kordab hiis. Oo valge öö, meelitaja!"

Järgnes laste poolt laule ja humoreske. Enamuses laste endi algatusel. Siis tuli ühine vorstide küpsetamine lõkkesütel. Öhtu lõppes vaikse sõprusringiga, kus kogu

pere seisis käsi käes, lauldes ja lõpetades käepigistusega, mis algas suvekodu juhataja Tiit Andersoni parema käega ja lõppes tema vasaku käe pigistusega. Seejärel kadusid tütarlapsed valkelt üheksat sorti lilli korjama, et padja alla peidetud lilledel näha und sõdamehesõbra, salajaste soovide täitmisest ja muust.

Külustuspäevadel koguneti pärast rannas päevitamist ja pärast mahla ja kohvi joomist klaveri ümber, kus toimusid lapsed ettekanDED. Kenaks vahelduseks oli noore kasvataja Leili Virénit algatusel ettekanDED dzhazs-ballet, mille esitasid suure rütmistunde, loomuliku ja vaba voolavusega Ann Jürisoo, Ingrid Silveus, Leene Tõnissoo, Eva Enson ja Susanne Rundi. "Laululinnud" Ann Jürisoo, Eva Enson, Ingrid Silveus, Marla Koger ja Cecilia Peterson esitasid rühmalaulu, duette j.m. Klaveril saatsid neljakäeliselt Katrin Meert ja Milvi Metsik. Lõpuks esitas endine Erna Klemmeri lasteala kasvandik, nüüd juba algkooli esimese klassi lõpetanu, Heli-Ann Viik, asjakohuse ja päevakohase tõsusega "Veere, veere, võikratas". Et kuulajale ka tegevust anda (suvekodes kõnelatakse alati tegevusest. On ennelõunane ehk esimehe tegevus, on pärastlõunane ehk teine tegevus jne.), siis lauldi meeleoluks ühislaule.

Sõdalikkude soojust suvekodu õhkkonnas täiendas õnneliku päikesepalsteline ilm, mis tõstis külatajail ja hele mälestust nädalalõppudest "Kunglas".

Tähtsaks ja suurt tšood tehakse meie lastekodudes ja koolides eesti rahvusgruppi traditsioonide ja keele säilitamiseks.

MUUSA ERICSSON

Karavan Torontos eestlasile edukas

TORONTO (EPL) - Torontos lõppes 10 päeva kestnud n.n. "Karavan", kus 55 eri rahvust demonstreerisid oma majades või üritustes ruumides vastavalt rahvuslikele kultuurivahetustele. Eestlased tegid seda seitsmendat korda Eesti Majas, kusjuures Eesti Maja oli tühjendatud 10 päeva kestel tulipunkti. "Tallinna paviljoniks" nimetatud Eesti Majas esinesid meile laulukoorid, rahvatantsurühmad, solistid, närvivõimlejad j.l. samuti esitas Tallinna Paviljonis mitmetel näitustel meie rahvuskultuurilisi asiacid, kuhu kogu Eesti Maja oli dekoreeritud suure pannoodega kunstinik A. Vanni poolt.

Samaaegselt käis kahes saalis tants noortele ning einauad oild mitmes eriosas. Töötas ka oma postkontor ning skautlikud noored korraldasid suure loteri maailma-laagri sõidukulude katteks.

"Tallinna Paviljon" komiteed tervitas kirjalikult Kanada peaminister P. Trudeau ning mitmed kesk- ja provintsi valitsuse liikmed. Kümme päeva kestel liikus eestlaste peomajas paljude rahvaste esindajaid ning, nagu üldiselt märgiti, oli Tallinna Paviljon üheks huvitavamaks keskuseks 55 teise rahvuse paviljonide kõrval.

Pöörduisime mõne küsimusega Karavani sulgemise eel 1. juulil "Tallinna paviljon" esimehe Laas Leivati poole, kes mullu oli "Tallinna Paviljon" linna peaks.

Küsimusele, millised muljed meile oma inimesed ja teiste rahvaste esindajad tänuv "Tallinna Paviljonist" said, vastas L. Leivat: "Äravana karavan" "Tallinna Paviljonis" oli vaidlematult mitmekesisem ja sügavam kui mullu või eelmistel aastatel. Seda kinnitasid paljud rahvaste esindajad, paljud aukaadised ja kogu eestlaskond. Tallinna Paviljon ettekanetes ja näitustel oli väärilist esile tõstetud meie rahvuskultuur, kusjuures eesti raamatu 450. a.

juubelinäitus oli kogu Karenevali kavas ühelinnalises ulatuses avarne ning leidis tuhandete poolt inimest. Sama on kehtiv meie naiskäsitööde nõituse kohta, kus toimus ka naiskäsitöö valmistamine. O. Timmas demonstreeris meie maalikunsti mõjuvalt oma abstraktsete maalidega.

Küsimusele, kuidas "Tallinna Paviljon" majanduslik läbikäik oli, vastas L. Leivat: Praegu puuduvad veel kokkuvõtted selle kohta, kuid meil on põhjust arvata, et kümnepäevane pidu tasus end ka majanduslikult, kuigi meie kulud olid suured. Need ulatusid 14.000 dollarile, kusjuures tegelasi kokku oli meil umbes 700. (KE).

Kohalikku elu

GÖTEBORG

Sügispidu Koitjärvel
Traditsiooniline sügispidu Koitjärvel Tallinna Lõpukonna Sõprade Seits korraldusel toimub 19. augustil algusega kell 19. Toidu ja joogi eest hoolditavad perenaised nagu varemalt aastailgi. Hea pidutaju tule igal külalisel endal kaasa võtta.

Kuna külaliste arv on iga aasta-ga suurenenud, siis oleme väga tänulikud, kui kasutatakse eelregistreerimist telefonil 031/29 01 54 (Hansen). Juhatus ütleb kõigile lähedalt ja kaugel: tere tulemast!

STOCKHOLM

Käsitöötajatele Rootsis
Ka käesoleval aastal toimub E. P. Risti Samaritide Sõprade korraldusel käsitööde jõulumuük. Hea minek on eesti muusikrite väiksemal eseml - tekstiil-, puidu- või ehisnahatoodetel.

Muik toimub pühapäeval, 30. novembril Jakob kiriku koguduse ruumides, Malmorgatan 5.
JUHATUS

J. Hannibal 80-aastane

Seattle'is, USA-s tähistas 27. juulil oma 80 aasta sünnipäeva admn. kapten Johannes Hannibal.

J. Hannibal sündis Paides parikal vanima pojana. Isa varane surm asetas noorukile juba varakult kohustusid perekonna vastu. Võideldes majanduslike raskustega lõpetas ta 1916. a Tartu Koolõpetajate Seminari. Rahvusvõõrasde loomisest astus ta vabatahtlikuna I Eesti Polku. Seal vabastatuna asus ta Tapale kõrgema algkooli juhatajaks, kuid siirdus puunaarmee sissetungimisel peagi jälle Järvamaa Kaitsepataljoni. Vabadussõjas oli ta 7. Rügimenti Sidekomando ülema abiks. Vapruse eest autasustati teda lisaks aumärkidele (m.h. must kotkarist) taluga ja prii õppimisvõimalusega ülikoolis, kus ta hiljem õppis metsa ja õigusteaduskondades.

Iseesivas Eestis teenis H. algul 2. Jalaväerügemendis arveohvitserina ja seejärel, olles lõpetanud sõjaväe majandusjuhtidele korraldatud kursused parimana, Kuiperjanovi Partisanide Pataljoni majandusülemana kuni kodumaal anastamiseni puunarügemee poolt. Maist 1941 kuni kodumaal põgenemiseni oli H. Tartu Ülikooli majandusdirektoriks.

Pagulasena Saksamaal oli H. Eesti Gümnaasiumi juhatajaks ja Rahvusnõukogu esimeheks Klein-Heubachi ja Aschafenburgi laagrites. 1949. a. siirdus ta koos perekonnaga USA-sse, töötades seal algul puuviljafarmis ja hiljem Seattle'i raamatukogus kuni pensionerimiseni 1960.

Lõpetanud noore üliõpilasena korp! Vironia perega, näitas H. juba Tartu-päevil suurt aktiivsust ka mitmes selskondlikes, spordilii organisatsioonides. Nii oli ta aastaid Akadeemilise Kooperatiivi juhatuses esimeheks, sõude- ja spordiseltsi Taara esimeheks j.m.

Seattle'is on H. aktiivsus jätkunud tänaseni nii eesti rahvusgruppi kui ka teiste vähemusrühvidega toodud koostööorganite raames. Seattle'i EELK kauaaegse esimehena on ta nüüd selle koguduse ausesimeheks, Eesti Seitsi ja Eesti Vabadusvõitlejate Koondise auhikmeheks. Vabariiklaste Eesti Sektsiooni juhatuses liikmeeks, tegev balt ja soome organisatsioonides j.m.

Kaotanud juba 1933. a. oma esimese abikaasa surma läbi, on juubilaril nüüd õnn veeta oma ülimalt aktiivseid pensionäripäevi koos abikaasaga ja samas Seattle'is elunevate poja ja tütre perekondadega, kuna teised lapsed elavad kaugel.

Johannes Hannibal arvukad sõbrad üle maailma õnnitlevad teda ta auväärseid tähtpäevi ja soovivad talle tervist, sihtust ja jõudu veel paljudeks aastaks!

E.H.

Suhtlemise eeskirjad

Kodumaal ilmus R. Mikenbergi brošüür "Ees on välisreis" võrdlemisi suures 18.000 s. tiraažis. See käsitleb neid probleeme, mis kerkivad esile sõitjate puhul välismaale ning välismaalaste vastuvõtul Eestis.

1500 USA-Kanada Eesti Päevadel läänerrannikul

OAKLAND (VE) — 12. Läänerranniku Eesti Päevadel, mis seekord toimusid Mills College'is, Oaklandis, Kalifornias, läksid kokku enam eestlasi kui kunagi enne. Ligemale 1500 osavõtjat elasid kaasa sellele huvipakkuvale pörgu nädalalise kestvusega rikkale kavale, mida vähesed nimetada tulevat aastal toimuvaks Esto '76 väiksemaks eelkäijaks. Nende iga kahe aasta tagant toimuvate pidustuste korraldajaks on Eesti Organisatsioonide Liit Läänerrannikul.

Avaaktus toimus 2. juulil, kus pärast lippude defileed ja USA hümnit ütles avasõna EOIL esimees dr. R. Luik, kuulutades need pidupäevad avatuks. Ühendatud segakoor laulis P. Mäldre juhatusel "Su põhjamaa päikesest kullast", millele järgnes mälestuslaule kinnitamine lipuvardasse. Koord esitasid veel "Kui tunne veel kauaks..." ja "Ärka üles, isamaa". Järgnes ERKÜ abiesimehe J. Simonsoni tervituskõne. Edasi tervitas avasektsiooni E. Laur, kes andis edasi ka E.V. peakonsul E. Jaaskogi tervituse. EOIL Vene- ja soomekeelsete E. Valda avaldas lootust, et need suurkõrvalolevad üritused meile rahvuslikku vaimu kanda. Päevade auesimehe J. Ostrat vaatas tagasi tehtud tööle, kus esimesed antud tõotused, vannutud vanded ja seotud sõlmed pandi aluse püsivale perekonnale koos edasijõudnud järeltulijatega. Tervituse ütles Eesti Liit Kanadas esindaja ja Esto '76 laulujuht R. Toi.

Tervituselogramme olid saatnud Marylandi osariigi kuberner Marvin Mandel, kutsudes kõiki Läänerranniku päevadest osavõtjaid tulevat aastal Baltimore. Samuti oli tervitus Baltimore linnapealt W. D. Schaefer'ilt, ka tema kordas eelmist kutsut lootusega, et kõik oleksid järgmisel aastal tema linna külalised. Kirjalik tervitus oli ka E.V. aupeakonsul I. Heinsoolt, kes soovis parimat kordaminekut ja lootis, et need päevad kujunevad eestluse elutöö ja vabaduskaarte võimsaks demonstratsiooniks.

Avaaktus lõppes Eesti hümniga. Sellejärel koguneti pidulikuks rongkäiguks, millega mindi kontsertsaali ava-jumalateenistusseks. Ava-jumalateenistusel teenis EELK peapiskop K. Veem koos Läänerranniku koguduste õpetajatega, kuma kaastegev oli ühendatud segakoor P. Mäldre juhatusel. Samal õhtul toimus veel rahvapidu, kus esinesid rahvatantsijad ja noorte grupp Vancouverist. Hommikul oli aga avatud kunstinäitus liikooli kunstigaleriis, kus

oli välja pandud enam kui 20 kunstniku töid.

Neljapäeval, 3. juulil toimus keskse üritusena päevade laulu- ja muusika üritusena päevade laulu- ja funktsionaalselt väga heas kohas, liikooli võimlas. Seal esinesid ühendatud segakoorid Taavo Virkhausi, dr. Eugen Ruusi, Alno Mägi ja Jaak Kuke, Zoja Vaga, Rein Neggo ja Roman Toi juhatusel. Esitavate laulude autorid olid K. Tünnpu, T. Vettik, J. Mandre, A. Kapp, H. Käand, E. Võrk, C. Kreek, U. Kasemets, R. Hästing ja A. Läte. Publik nõudis A. Läte "Laul röömluse" kordamist, kuid selle asemel laulis koor K. Tünnpu "Lahkumise laulu".

Kahe laulu-poolaja vahel oli paigutatud Toronto eesti rahvatantsu rühma "Kungla" esinemine Taimi Voksepa juhatusel, esitades

rahvatantsu põimiku "Kilgimäel". Rühma pillimeheks oli Enn Mäiso.

Järgmine päev oli jälle tegevusrohke. Keskseks sündmuseks oli kontsert-jumalateenistus, kus olid kaastegevad bariton Leo Padjus, Helene Padjus viiuli ja orgelil Tiia Mikelsaar.

Samuti oli ka laupäev tegevustäis. Muude hulgas San Francisco Eesti Nukuteatri grupp esitas lauludele viisilise rajatud kava, kus lavastati näidendid "Viisk põls ja olekors", "Miki merereis" ja "Mution pidu".

Läänerranniku päevade suureks eeliseks oli, et kogu tegevus oli keskendatud samasse liikooli alale. Seal olid kasutatud kõik vajalikud ruumid koos soodsaima võimalusega. See suurendas päevade organiseerimise paremust ja samaaegselt ka töö tagajärgi.

Vello Salo saabus Ameerika mandrile

NEW YORK (VES) — New Yorki saabus Itaaliast preester Vello Salo, tehes siin vahetuse asjaajajaks, et siis jätkata reisi Torontosse, kuhu ta jääb esialgu aastapäevadeks, olenevates sealse katoliku kiriku peapiskopist, kes määrab tema edasise asukoha. Just enne ärasõitu esitas ta Rooma paavstlikule piibli-instituudile oma doktori väitekirja. See on kirjutatud foinilika ja heebrea keele suhetele. V. Salo arvates toimub väitekirja kaitsmine jaanuaris.

V. Salo on oma preestritöö ja õpingute kõrval agaralt tegev olnud eesti kirjanduse alal. Tema poolt loodud kasuatoetlemata kirjastus "Maarjamaa" on välja andnud rea väärtuslikke teoseid.

Asja ilmus Vello Salo koostatud itaaliakeelse Eesti antoloogia II täiendatud trükk. Sellele heas köitel sinimust-valges värvis kaantega raamatus on pikem eessõna kirjanik Karl Ristikivi eesti luule ajaloost.

Väljaande osale on lisatud juurde viis autorit, nende hulgas dr. Ivar Ivask, Ilona Laaman, Kersti Merilasa j.t. Samuti on lisatud juurde 8 illustratsiooni H. Tallvikult ja V. Toilit.

Väljaanne toob ära lühikokkuvõtte ka I väljaande osaks saanud arvustustest itaalia pressist, mis kiitvalt suhtuvad antoloogiasse.

Praegu on Vello Salol teoksil Valis-Eesti perioodika biograafia koostamine. Selle peakoostajaks on dr. Hugo Salasoo Sydneys, Austrias. V. Salo peatus New Yorgis oietil selle töö hviudes, kogudes täiendavaid andmeid väljannele kohta.

Niipäa kui andmed on kontrollitud ja täiendatud, läheb see eestlaste kultuuriajaloo oluline asi trükkii Maarjamaa kirjastusel.

Samuti on V. Salul koostamisel Eesti talude nimekirja. Sellas kasutab ta kadunud August Melkupi andmeid Eesti Arhiivist.

A. Melkup on teinud sellel alal hinnatava töö, mis kahjuks jäi pooleli tema ootamata surma tõttu. Vajalikuks täiendamiseks viibis koostaja ka Lakewoods.

End. Soome saadik suri

HELSINGI (EPL) — Helsingis suri 83 a. vanuses suursaadik Aarne A. Wuorimaa, kes oli aastail 1928–1933 Soome saadikaks Eestis.

Hiljem oli A. Wuorimaa saadikuks m.h. Saksamaal ja Ungaris. Mõlemast ajast on ta avaldanud mälestusraamatuid.

INTELLIGENTSUS

Intelligentsus tähendab arukust, taibukust, õppimisvõimet või arenenud mõistust. Tavaliselt on iga inimene keskeltläbi intelligentne ja vähemalt omaaustat ikka üle keskmise. Intelligentse arengumise kestus kuni 15. eluaastani ja sellest peale jääb samale tasemele püsima. Ega mina seda proovinud ei ole, aga raamatutes see nõndamoodi seisab ja lihtsalt kole on mõelda, et oma edenenud aastais su arukus oma laste omast üldse ülespoole ei arenegi.

Intelligentsuse mõõdupuuks on test ja, hoidku Taevast küll, kui see kellelgi väärata peaks! Eriti hirmus on see siis, kui sul on üksainuke laps, kes vähemalt kõigi teiste tuttavate lastest igal ajal üle on ja test — intelligentsusekvoot = intelligentsusevanus jagatud eluvanusega — näitab ainult keskpärast.

Arukeste Anni oli kord sellise asja oma poja. Akseliga üle elanud juba siis, kui see koolis alles puudulikult inglise keelt õppis, aga üritas end sel ajal siis sellega, et "hea, et ise parem olen!" Muidugi, ega sest ei ole ja meeste võrgutamise juures suurt kasu ei ole. Rohkem olgu naistel ikka lüü kuni aru, sest keskpärane mees suudab paremini näha kui mõelda.

"Intelligentne inimene on see, kes oskab igale asjale ja kärmesti vastata," oli Annikese üks põhimõtteid. Aga just sellest see kurvasus tuligi.

Annike juhtus kuskilt lugema, et üks psühhiaater pidi kindlaks tegema, kas mõni isik on vähese arenemisega juba mõne lihtsa küsimuse abil. Näiteks küsib:

"Kapten Cook teki kolm reisi ümber maailma. Ühel maailmareisil ta tapeti. Kas te võite öelda, missugusel reisil ta tapeti?"

Kohe ja kiiresti Annikesel mõtteis vastus valmis:

"Härra doktor, see ei ole mingi õige küsimus, sest kuigi mina isiklikult olen ajaloo tugev ja mul on meeles, et James Cook on inglise maadeuurija, sündinud aastal 1728, siis ei tule mul täiesti mitte meelde, mitmendal või missugusel reisil ta tapeti, sest mina olen eestlane, eestlanna, saate aru (Annike andis asjale rahvuspropagandalist joont) ja Estonia maa on selline, kus Vahariigi ajal oli kõige kõrgem protsent ülikooliharidusega inimesi per capita terves maailmas ja üldiselt, kui ma teilt küsiks, kes oli Julius Kuperjanov ja millal ta oma Paju Lahingu pidi, siis teie seda kindlasti mitte ei teaks, sest see on üks spetsiaalne ajalugu nagu Kapten Cooki reiseidki ja sellelaadse küsimusega võiksin ma teie enda intelligentsuse nulliks ja nihaks teha ja see teie küsimus näitab, et see on väga ebakompetentset esitatud, sest mina isiklikult olen väga kõrge intelligentsusega inimene ja kui ma sellele küsimusele vastata ei tea, siis näitab see ainult teie enda vähiklikkust ja..."

Nõnda oli Annikese vastus ikka edasi ja edasi kiiresti ja intelligentset valmis ja oleks ühtlasi ja muuhulgas ka suureks eestluse propagandaks ja paneks kuulsa psühhiaatri otsemaid punastama ja kahestama.

Sama lolli küsimusega tõttas Annike nüüd oma Augusti proovima, kes ajalooliselt üldiselt kuigi-palju ei teadnud.

"Kapten Cook tapeti kolmandal või viimasel reisil, muidugi," teadis August — see ajaloo-tohman — otsekohe ja see viis Annikese meeleolu madalaks.

Proovis Akseliga, aga pois vastas ainult:

"Issand, milline idiootlik küsimus!"

Annike katsetas ühega ja teisega, aga kõik taipasid ja pikka lühkõnet ei valmistanud keegi. Siis läks Annike nii kurvaks ja hakkas juba mõtlema, et ei tea, kas lugeda end imbetillide või idiootide või ei tea missuguse vähearenenute kilda ja et kas üldiselt tasub elada, kui oled lollim või talpamatum kui su mees ja poeg või — sa halastus küll! — sõbrannadki ja nõnda edasi.

Aga siis tuli Annikesele meelde, kuis koolilaste pildistamisel keegi hüüdis:

"Suured ette ja väikesed taha, siis mahub rohkem peale." ja Orukeste Olga aus kohale selle järel: pikemaid ette seadima.

Tuli meelde seegi, kuis preili X-ilt küüti, kas ta leiab, et tänapäeval on kinos liigelt seksi, mille peale see süütu vastas:

"Istun kinos tavaliselt esimestes ridades, sellepärast ei tea

helda, mis tagapool sünnib."

Oli selliseid arusaamatusi teisigi ja Annike leidis:

"Igaks võib eksida, isegi intelligentne inimene võib end teatud juhtudel rumalana näidata," ja rehendas omaenese intelligentsusekvoodile veel mõned ekstrapunktid juurde.

Helsingi uraani alus

HELSINGI — Helsingi põhjavees on nii palju uraani, nagu seda on varem mõeldud uraaniasevandustes Indias, Brasiilias ja Mehhikos.

Võimas kiirgamine nõuab eriti täpset arvestust linna elustusevõttes, kuna näit. Kampi piirkonnas on mõeldud uraaniisaldavust ja leitud, et põhjaveest vabanenud raadiumigaasi norm ületab ohutusnormi kuni kuuekordsele. Tunneli ehitamisel raadium liguneb uraaniisaldavas põhjavees, kui see jõuab õhuga kokkupuutesse.

Hiina hoiatab N. Liidu eest

WASHINGTON — Hiina diplomaadid on viimasel ajal Washingtonis ja teistes läänemaailma pealinnades muutunud väga aktiivseteks venelaste eest hoiatamisel. Hiinlased kasutavad ära kõiki võimalusi, et selgitada lääneriikide diplomaatidele, poliitikutele ja riigimeestele detente poliitika ohtlikkust.

Lääneriikide diplomaatistest ringkondades nenditakse, et hiinlased tunnevad hirmu N. Liidu agressiivse ja imperialistliku välispoliitika pärast, mis võib kujuneda ohtlikuks Hiinale.

Rahvatantsijad esinemas Läänerranniku Eesti Päevadel Oaklandi Millsi kolledži pargis. (VES-foto Tommy Tomson).